

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809

ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 718-262-9700

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

120-20 101 Avenue S. Richmond Hill, NY 11419

WorldWide Travel, Inc

ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ 24 ਘੰਟੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾ

ਦਿੱਲੀ \$895 ਟੈਕਸ ਸਮੇਤ

734 838 9998

Fare shown above is for departure from Jan 15th, 2020 and subject to availability, other conditions apply. Please call for more details.

Income Tax & Accounting Services

Business/Personal Taxes
Corporate Accounts Welcome
ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

Insurance Services
*Home *Auto *Business

Ph: 718-301-9083

114-11 101 Ave., Richmond Hill, NY 11419

Twenty First Year of Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 21, Issue 26, June 27, 2020 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

ਟਰੰਪ ਹੁਣ ਚੋਣ ਮੁਢ ਵਿਚ ਆਇਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਆਈ.ਟੀ. ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਐਚ-1 ਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਉਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐਚ-1 ਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟਰੰਪ ਨੇ ਐਚ-4, ਐਚ-2ਬੀ, ਜੇ ਅਤੇ ਐਲ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਉਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਐਚ-1 ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਰਤੀ ਆਈ.ਟੀ. ਮਾਹਿਰ ਆਪਣੇ ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਨਵਿਆਏ ਜਾਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਉਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨੌਕਰੀ

ਚੀਨ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕਸੂਤੇ ਫਸੇ ਮੋਦੀ

ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸੰਭਲ ਕੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲੱਦਾਖ ਦੀ ਗਲਵਾਨ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਝੜਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਭੁਚਾਲ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਸਲਿਆਂ ਉਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਸਮਝ ਉਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ

ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਮੋਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਕਿਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੇ ਗਏ, ਇਹ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਚੀਨ 60 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਲਕ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 1962 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1967 ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਿੱਕਮ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਝੜਪ ਹੋਈ ਸੀ। ਲੱਦਾਖ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵੀਹ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੀ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ 18 ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਸਨ। ਅਕਤੂਬਰ 1962 ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਲੱਦਾਖ ਵਿਚ ਹੀ ਮੈਕਮੋਹਨ ਰੇਖਾ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਕੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਯੁੱਧਬੰਦੀ ਵੀ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤੀ;

ਦਰਅਸਲ, ਲੱਦਾਖ ਦੀ ਗਲਵਾਨ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ 20 ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੀ ਧੌਕੇਸਾਹੀ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ ਸੀ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਇਕ ਇੰਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਚੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦਾਗੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੀਨ ਸਾਡੀ ਸਰਹੱਦ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਝੜਪ ਕਿਥੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ, 20 ਜਵਾਨ ਕਿਵੇਂ ਮਾਰੇ ਗਏ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਅੱਗੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਾਜਵਾਬ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ (ਪੀ.ਐਮ.ਓ.) ਨੇ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਪੀ.ਐਮ.ਓ. ਦੀ ਸਵਾਈ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ 'ਝੂਠਾ' ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰੂਖ ਦਰੁਸਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਸੰਭਲ ਕੇ ਬੋਲਣ' ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌਜੂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਸਾਡਾ ਮੁਲਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਅਪਰੈਲ 2020 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ 'ਚ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਅਤੇ ਪੈਂਗੋਂਗ ਸੋ ਝੀਲ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਘੁਸਪੈਠ

ਭਾਵ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਰੋਕਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਚੋਕੀ 'ਤੇ ਚੀਨ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੇ ਰਣਨੀਤੀਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵੀਜ਼ੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਉਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ, ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪਵੇਗਾ ਅਸਰ

ਟਰੰਪ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ ਸਵਾ ਪੰਜ ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਟਰੰਪ ਨੇ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਕਮ 24 ਜੂਨ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਰਤੀ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਉਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣ ਦੇ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉਤੇ ਪਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2021 ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ

ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਣ ਪਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਵਿਵਾਦਤ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਖਤ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਅਸਲ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਧਰ, ਮਾਤੀਆਂ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

Tanya's Beauty Salon

- *Threading/Waxing
- *Facial (Men & Women)
- *Anti-Aging Facial-Bleach
- *Hair Cut-Color and Style

We Specialize in Bridal & Henna

85-03 Roosevelt Ave., Jackson Heights, NY 11373
Ph: 718-205-7832

Grocery Store For Sale!

Bombay Market Indian Grocery Store

2801 Fairview Place Set C, Greenwood, Indiana 46142

Big Indian population in the area. Lots of room to grow. The store currently has room in the back to turn into a kitchen as well.

Asking price: \$25,000.

Includes: All Inventory, 7 New 3-Door Coolers, 2 Freezers, POS System as well as all the shelving.

Please contact Sunny, Ph: 317-987-5602 Aman, Ph: 317-656-7051

Ad Space Available

Please call
Ph: 847-359-0746

ਲੱਦਾਖ ਝੜਪ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸ 'ਚ ਖਹਿਬੜੀਆਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲੱਦਾਖ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਚੀਨੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਉਲਝ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਚੀਨੀ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲੇ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿਆਸਤ ਭਖ ਗਈ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਬੈਠੇ ਕਿ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਦਾਗੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਦਾਖਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਚੌਲਾ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂ 20 ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗਵਾਉਣੀ ਪਈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੀਨ ਦੀ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਫੌਜੀ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਥੇ ਸਹੀਦ ਹੋਏ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਅੱਗੇ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਫੌਜ ਮੁਖੀ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ

ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੈ। ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀ ਨੇ ਐਲ.ਏ.ਸੀ. ਪਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਾਂ 5-6 ਮਈ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਕੀ ਸੀ? 5 ਮਈ ਤੋਂ 6 ਜੂਨ

'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੂਰਜੇਵਾਲਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਵਲੋਂ ਮੁੜ ਗਲਵਾਨ ਵਾਦੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ

ਦਰਮਿਆਨ ਕਮਾਂਡਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਿਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੋਈ। 15-16 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪਾਂ ਕਿਥੇ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ 20 ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀ ਕਿਥੇ ਸਹੀਦ ਹੋਏ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ. ਜੈਸ਼ਕੰਕ ਦੇ ਬਿਆਨ

ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਕੀ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀ ਚੀਨੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਨ ਕੀ ਸਾਡੇ ਏਨੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਜਾਈ ਸੀ?

ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਚੀਨ ਖਿਲਾਫ ਆਰਥਕ ਮੋਰਚੇਬੰਦੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲੱਦਾਖ ਦੀ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਖਿਲਾਫ ਆਰਥਿਕ ਮੋਰਚੇਬੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਚੀਨੀ ਸਾਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਹੀ ਰੇਲਵੇ ਨੇ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ 471 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਠੇਕਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪੁਰਜ਼ੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਤੋੜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ 'ਚ 7 ਕਰੋੜ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸੀ.ਏ.ਟੀ.' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਵੀ ਚੀਨ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾ ਰੱਖਣ ਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਸ਼ਨ ਤੇ ਖੁਰਾਕ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਵੀ ਚੀਨੀ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। 'ਸੀ.ਏ.ਟੀ.' ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨੀ ਸਾਮਾਨ ਨਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਭਾਰਤ 1 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਦੇ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਘਟਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਵੀ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਚੀਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਰਥਿਕ ਮੋਰਚੇਬੰਦੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਨੁਪਾਤ 20:80 ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵ ਚੀਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ 4 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਮਾਨ ਇਥੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2019-20 ਵਿਚ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ 100 ਬਿਲੀਅਨ (100 ਅਰਬ) ਡਾਲਰ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਵੱਡਾ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਵਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ

ਵਿਚ ਵੀ ਚੀਨ ਦਾ ਵਪਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੱਗਰੀ ਉਤਪਾਦ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ,

ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਪਾਰ 'ਚ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਨੂੰ 11.93 ਫੀਸਦੀ ਮਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸੇ ਸਾਲ ਚੀਨ ਤੋਂ 60.41 ਫੀਸਦੀ ਮਾਲ ਦਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਸਾਲ 2016 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੀ

ਬਰਾਮਦ 9.01 ਫੀਸਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੀਨ ਤੋਂ ਦਰਾਮਦ 61.07 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2017 'ਚ ਭਾਰਤ ਨੇ 10.71 ਫੀਸਦੀ ਮਾਲ ਚੀਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਚੀਨ ਤੋਂ 61.28 ਫੀਸਦੀ ਮਾਲ ਖਰੀਦਿਆ। ਸਾਲ 2018 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਨ 'ਚ 13.33 ਫੀਸਦੀ ਸਾਮਾਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਥੋਂ 70.38 ਫੀਸਦੀ ਸਾਮਾਨ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜਾ।

ਸਾਲ 2019 'ਚ 6.75 ਫੀਸਦੀ ਸਾਮਾਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੀਨ ਤੋਂ 70.71 ਫੀਸਦੀ ਸਾਮਾਨ ਆਇਆ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ 2020 ਦੀ ਫੀਸਦੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਹੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵਿਚ ਉਪਭੋਗੀ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖਿਡੌਣੇ, ਕੱਪੜਾ, ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਘੜੀਆਂ, ਗਹਿਣੇ, ਕਾਰਜ ਤੇ ਕਾਪੀਆਂ ਪੈਨਸਲਾਂ ਆਦਿ ਵਸਤਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਸਮਝੌਤੇ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਸਰਹੱਦੀ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਖੇਡ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਧਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਖੁਨੀ ਨੀਅਤ ਦਾ ਭਾਰਤ 'ਚ ਸਖਤ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਚ ਨਾ ਰਹੇ ਭਾਰਤ: ਚੀਨ

ਪੇਈਚਿੰਗ: ਚੀਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਾਂਗ ਯੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 15 ਜੂਨ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋੜ ਕੇ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਪਾਰ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹਿੰਸਕ ਟਕਰਾਅ ਹੋਇਆ। ਵਾਂਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਇਸ 'ਖਤਰਨਾਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਸਰਹੱਦੀ ਵਿਵਾਦ ਟਾਲਣ ਲਈ ਬਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ 'ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ' ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਵਾਪਰੇ।

ਮੋਦੀ ਚੀਨ ਦੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਰੁਖ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਨਾ ਦੇਣ: ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੱਦਾਖ ਵਿਚ ਚੀਨ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਰੁਖ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਬਲਿਦਾਨ ਅਜਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 43000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਖੇਤਰ ਬਿਨਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਚੀਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ: ਭਾਜਪਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਪੀ ਨੱਡਾ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਮੋੜਵਾਂ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਚੀਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ 2010 ਤੋਂ 2013 ਵਿਚਾਲੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਨੇ 600 ਵਾਰ ਘੁਸਪੈਠ ਕੀਤੀ। ਭਾਜਪਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬਾਲਾਕੋਟ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਸਰਜੀਕਲ ਸਟ੍ਰਾਈਕ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, 'ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਉਸੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ 43000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵਧ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਚੀਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਰੈਂਡਰ ਮੋਦੀ: ਰਾਹੁਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਉਪਰ ਭਾਰਤੀ ਇਲਾਕਾ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਰੈਂਡਰ ਮੋਦੀ ਹਨ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ, 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਚੀਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਨੀਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਰੈਂਡਰ ਮੋਦੀ ਹਨ।

ਚੀਨ ਨੇ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਪੇਈਚਿੰਗ: ਚੀਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਹੋਈ ਝੜਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਨੇ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਝਾਓ ਲਿਜਿਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੱਧ ਝੜਪਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਾਡੀ ਕਮਾਂਡਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਰਹੱਦੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਨ, ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕੂਟਨੀਤਕ ਤੇ ਫੌਜੀ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਲਿਜਿਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਅਪਰੈਲ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ 'ਚ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉੱਤੇ ਸੜਕ, ਪੁਲ ਤੇ ਹੋਰ ਉਸਾਰੀ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਇਸ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਉਸਾਰੀ

ਬਾਰੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਜਰ ਵੀ ਜਤਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 15 ਜੂਨ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਕਮਾਂਡਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਹੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉਲੰਘੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਗਏ ਚੀਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਕਾਰਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ 'ਤੇ ਜਤਾਏ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਾਟੀ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਅਨੁਰਾਗ ਸ਼ੀਵਾਸਤਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵਾ ਬੀਤੇ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਚੀਨ ਨੂੰ ਮੂੰਹ-ਤੇੜ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੀਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ 3500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹਰਕਤ ਦਾ ਮੂੰਹ-ਤੇੜ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਚੀਫ ਆਫ ਡਿਫੈਂਸ ਸਟਾਫ ਜਨਰਲ ਬਿਪਿਨ ਰਾਵਤ, ਫੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਐਮ. ਐਮ.

ਨਰਵਾਣੇ, ਜਲ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਕਰਮਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਆਰ. ਕੇ. ਐਸ. ਭਦੋਰੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੀ 15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ਦੀ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਝੜਪ 'ਚ 20 ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੀਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੋਰ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫੌਜੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਝੜਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਝੜਪ ਦੌਰਾਨ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਪਾਕ ਹਰਕਤ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਤਣਾਅ ਦਰਮਿਆਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨੋਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੰਗਾਮੀ ਫੰਡ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨੋਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ

ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨੋਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਅਸਤਰ ਸ਼ਸਤਰ ਦੀ ਤੁਰਤ ਤੇ ਹੰਗਾਮੀ ਖਰੀਦ ਲਈ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੈਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨਲ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਰਟ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਸਾਜ਼ੇ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਤੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਪੇਚੀਦਾ: ਟਰੰਪ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਸਰਹੱਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਬਹੁਤ ਪੇਚੀਦਾ' ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਓਕਲਹਾਮਾ 'ਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ (ਚੀਨ-ਭਾਰਤ) ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕੰਮੇ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕੰਮੇ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੋਨਲ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੋਨਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 15, 20, 25 ਅਤੇ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ 'ਨਿਕੰਮੇ' ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਤਾਂ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਇਕ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਨੰ 419 ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਉਕਤ

ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ 4 ਲੱਖ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਤੇ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕੰਮੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਂਟੀ ਕਰਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਘਬਰਾਹਟ 'ਚ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ 21 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਅਤੇ 700 ਕਰੋੜ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਲਗਭਗ 7.5 ਲੱਖ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਹਨ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਡੀ.ਏ. ਦਾ 4000 ਕਰੋੜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਟਾਲਾ ਵੱਟਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਤਹਿਤ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ 2200 ਅਤੇ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ 1800 ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ 435 ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਤੇ ਤਰੱਕੀਯੋਗ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

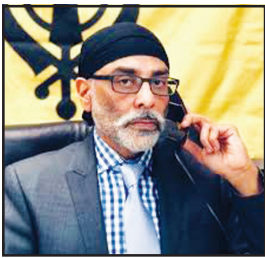
ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ 435 ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਯੂਨੀਅਨ ਤੇ 28 ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਤਲਬ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 15 ਮਈ ਨੂੰ ਇਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ।

ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਪੰਨੂ ਖਿਲਾਫ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਧਾਰਤ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ (ਐਸ.ਐਫ.ਜੇ.) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹ ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ 'ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੜਕਾਉਣ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਭੜਕਾਉਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼

ਹਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਆਡੀਓ ਸੰਦੇਸ਼ (ਆਈ. ਵੀ. ਆਰ.) ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੰਨੂ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 124-ਏ (ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨਾ), 131 (ਵਿਦਰੋਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ) 153-ਏ (ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰੋਕਥਾਮ) ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (ਏ), 13 (1) ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

US born, Hindu Nai beautiful girl, 31 yrs, 5'-2, Masters in English and a JD (law) degree, divorced with one child looking for a well-settled and educated boy in America. Whole family is well-settled in New York. Please contact, Ph: 347-252-6400 26-29

Wanted suitable match in USA Born or raised and we consider student visa also for good looking Punjabi Brahmin girl, 28 yrs, 5'-4", well educated BBA, working as a HR Manager in multinational company. Please contact Hindu family only. Please email: pk-1960@hotmail.com, Ph: 216-288-1676 21-24

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for a suitable girl for Sehajdhari Sikh boy, 32 yrs, teetotter, born in New York, US MD. Doctor preferred. Family is vegetarian. Contact, Ph: 321-888-5109 or billsinghtech@gmail.com 21-24

ਅਮਰੀਕਨ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ, ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਉਮਰ 30 ਸਾਲ, 5'-9", ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਯੂ. ਐਸ. ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਹੋਲਡਰ, ਉਮਰ 29 ਸਾਲ, 5'-9" ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਲੜਕੇ ਲਈ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 216-235-5171 25-28

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Handsome Jat Sikh Johal boy, 25 yrs, 6'-2". B.Sc. Computer Science from USA. Working in Bay Area as Sr. Production Engineer, good package \$150K. Owns Rural & Urban Property. Two sisters (Elder sister married & well settled in USA & younger sister doctor). Required beautiful, tall, professionally qualified US citizen Jat Sikh girl. Please contact: +91-98141-20374 (Father, India), 775-357-4816 (Sister, USA) or Email: Simjohal174@gmail.com 25-28

Gursikh (Sardar/Prajapat), 34 yrs, American born and raised boy, looking for life partner. Graduate from UC Berkeley, currently working in tech seeking educated, western raised family girl. Caste not important. Please contact, Ph: 925-360-0609 24-27

Looking for a beautiful citizen/green card holder girl in USA for handsome Nandha Sikh Boy (clean shaven), 26 yrs, 5'-8", living in San Francisco and working as a Software Engineer in top IT firm. MS in computer science. Cast no bar. Pl. Contact, Ph: 925-378-8025 21-24

punjabtimesusa.com

Midway Business Broker

LIQUOR STORE HOTEL / MOTEL

For All Your Commercial Real Estate Needs

We Help You To

- *Gas Station
- *Commercial
- *Liquor Store
- *Hotel/Motel
- *Miscellaneous Store

We will assist you to provide funding from \$25K to \$500K in 48 hrs.

List your business at: WWW.MBBBIZ.COM

Ajeet Singh: 847-529-9778
Nick Verma: 630-664-1435

ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਜੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਫੋਨ (408) 687-1899

Gurdip Singh Sandhu

Homeopathic Practitioner/Consultant Since 1973
 DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India

Well Experienced as:
 Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer in Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
 Practice Under State of California Act SB 577
EX Member: The California Homeopathic Society
 National Center For Homeopathy- USA

Live on Jas TV
 Saturday 9:30AM and Sunday 4PM (Pacific Time)
 7021 Village Park Way, Dublin, CA 94568

Email: Homeomedicine@yahoo.com

Michigan Truck Driving School

6405 Middlebelt Road, Romulus, MI 48174

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!!
ਹੁਣ 48 ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ

***ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਲਰਨਿੰਗ ਪਰਮਿਟ ਲੈ ਕੇ ਆਓ ਤੇ ਉਸੇ ਸਟੇਟ ਦਾ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਓ**
***3-4 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ**

Raj Jamarai Cell:734-644-1010 Office:734-747-4298

ਬੇਕਾਬੂ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਅਤ 'ਤੇ ਚੁੱਕੇ ਸਵਾਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਮੰਦੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧੇ ਨੇ ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ 100 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 70 ਅਤੇ 80 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 40 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 70 ਸਾਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 71.34 ਰੁਪਏ ਤੇ 80.09 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਤੇਲ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੇਲ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ 32 ਰੁਪਏ ਲਗਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 22 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਵੈਟ ਵੱਖਰਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਤੇਲ ਦਾ ਅਸਲ ਭਾਅ 22 ਰੁਪਏ ਲਿਟਰ ਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਕ ਲਿਟਰ ਤੇਲ ਖਰੀਦਣ ਸਮੇਂ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 54 ਰੁਪਏ ਤਾਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਆਫ਼ਤ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਭੱਠੀ 'ਚ ਝੋਕਣ ਲਈ ਟੈਕਸਾਂ 'ਚ ਕਰੀਬ 11 ਰੁਪਏ ਲਿਟਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦ 14 ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾਗਾ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਸਿੱਧਾ ਆਰਥਿਕ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ।

ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਆਫ਼ਤ ਕਾਰਨ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਮੂੰਹ ਆਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤੰਗੀ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਲੁਆਈ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਉੱਪਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 1000 ਤੋਂ 1200 ਰੁਪਏ ਤੇਲ ਕੀਮਤ 'ਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਖਰਚਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀਜ਼ਲ ਕੀਮਤ 'ਚ 10 ਰੁਪਏ ਲਿਟਰ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਖਿੱਤੇ ਉੱਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਅਥਾਹ ਵਾਧਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਚੂਨ ਮਹਿੰਗਾਈ 'ਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹਰ ਵਸਤ ਦੀ ਹੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਵਲੋਂ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਚੀਨ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ

ਤਰਤ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਜਾਰੀ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਟੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ ਪਰ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਉੱਪਰ ਅਜਿਹੀ ਘੁਸਪੈਠ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਥੇ ਤਿੰਨ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਵਾਨ ਵਾਦੀ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਸੈਨਿਕ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਮੀਰਪੁਰ (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਤੋਂ ਅੰਕੁਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਉੱਤੇ ਫੁੱਲ ਮਾਲਾਵਾਂ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਕ ਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਣੀ ਰਹੇਗਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰੋਹ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਚੀਨ ਵਾਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿੱਦਤ ਭਥਕੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਵੀ ਇਹੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਤੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਵੇ।

ਰਾਹਤ ਦੇਵੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ: ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਤੇ ਵਪਾਰ ਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 16 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਚੋਖਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਦਬਾਅ ਪਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰੋਨਾ ਲੋਕਡਾਊਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਾਧਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਅਣਕਿਆਸੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ।

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਮਾਨਸਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਾਰੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਚਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਜਾਰੀ ਮੀਮੋ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹੀਦ ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਬੀਰਵਾਲਾ ਡੋਗਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹੀਦ ਨਾਇਬ ਸੂਬੇਦਾਰ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸੀਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹੀਦ ਨਾਇਬ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਭੋਜ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿਪਾਹੀ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਲਾਵਾਲ ਦੇ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ 1037 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਉਦਯੋਗਿਕ ਤੇ ਵਪਾਰ ਨੀਤੀ 2017 ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ 1037.66 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਰਿਆਇਤਾਂ/ ਛੋਟਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 3522.41 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਦਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਮ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 17.10.2017 ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੀਤੀ 2017 ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 53 ਐਮ.ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ.ਐਮ. ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 5776.46 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ

ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ 53 ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ, 23 ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ 100 ਬਿਜਲੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 1023.66 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 8 ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ 3.69 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਛੋਟ, 6 ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ 2.45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀ.ਐਲ.ਯੂ/ਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਦੀ ਛੋਟ ਅਤੇ 3 ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੈਟ/ਐਸ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਛੋਟ, ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ (ਸੀ.ਜੀ.ਟੀ.ਐਮ.ਐਸ.ਈ.) ਲਈ 7.86 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਗਾਰੰਟੀ ਫੰਡ ਟਰੱਸਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ 85 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ 2013 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2018 ਤੱਕ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ 85 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਰੋਹਿਤ ਸੱਭਰਵਾਲ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮੰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੱਭਰਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ 8525, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 5838, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 4878, ਬਿਹਾਰ 3700,

ਦਿੱਲੀ 6668, ਪੰਜਾਬ 'ਚ 357, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਿੱਲੀ 'ਚ 5884, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 6636, ਬਿਹਾਰ 5100, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 5822, ਉੜੀਸਾ 2322, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 2905 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 1949 ਬੱਚੇ ਭੇਦ ਭਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚੇ ਅਗਵਾ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਉਪਰਾਲੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਇਸ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੰਜ ਸਾਲ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਲਾਪਤਾ

ਹੋਏ 85 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਮੇਘਾਲਿਆ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ, ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਮਾਪਿਆਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਦਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਸਨ। ਲਕਸ਼ਦੀਪ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਲਾਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਿਜ਼ੋਰਮ 'ਚੋਂ ਵੀ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਲੱਭ ਲਏ ਗਏ, ਜਦਕਿ ਅਰੁਣਾਚਲ 'ਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਬੱਚੇ ਹੀ ਭੇਤਭਰੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਸਨ।

ਜੀ. ਐਸ. ਟੀ. ਚੋਰਾਂ ਵਲੋਂ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਚੂਨਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਚੋਰੀ ਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਬਿੱਲਾਂ ਸਹਾਰੇ ਰਿਫੰਡ ਲੈਣ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਗੋਰਖ ਧੰਦੇ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਮੋਟਾ ਚੂਨਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਚੋਰੀ ਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਬਿੱਲਾਂ ਸਹਾਰੇ ਰਿਫੰਡ ਲੈਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੀ. ਐਸ. ਟੀ. ਤੋਂ ਆਮਦਨ 12 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਦੁੱਗਣੀ 24 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ 237000 ਬਿਲੀਅਨ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ 59 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 35 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 12 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਆਲ ਟਰੇਡ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਫੋਰਮ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਇਸ ਧੰਦੇ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਾਸਰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਟਰੱਕ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਮਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਇਨਪੁੱਟ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡਾ ਠੱਗੀ ਦਾ ਖੇਡ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੂਨਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਬਿੱਲ ਬਚ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਜ਼ੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਠੱਗ

ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਈਕਲ, ਆਟੋ ਪਾਰਟਸ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੇ ਬਿੱਲ ਬਚਾ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਬਿੱਲ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਰਿਫੰਡ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਰਜ਼ੀ ਬਿੱਲਾਂ ਤਹਿਤ ਰਿਫੰਡ ਲੈਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਅਯਾਤ ਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 12 ਫੀਸਦੀ ਸਾਈਕਲ ਵਾਲੇ ਪੁਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ 28 ਫੀਸਦੀ ਆਟੋ ਪਾਰਟਸ ਵਾਲੇ ਪੁਰਜ਼ੇ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਰਿਫੰਡ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਹੋਸਟ ਤਾਰਿਕ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਐਂਕਰ ਤਾਰਿਕ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦਾ ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ 84 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਤਾਰਿਕ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦਾ ਜਨਮ 28 ਅਪਰੈਲ 1936 ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਹੀਵਾਲ 'ਚ ਜਾ ਵਸਿਆ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1960 'ਚ ਰੇਡੀਓ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਹ ਪਾਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਹੋਸਟ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੀਲਾਮ ਘਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਤਾਰਿਕ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਸ਼ੋਅ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਾਲ 1974 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ੋਅ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਤਾਰਿਕ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ।

ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਾ: ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹਮਾਇਤ

ਓਟਾਵਾ: ਸਾਬੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ 'ਨਸਲੀ' ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਹੋਏ ਨਿਊ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ

ਨੇ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਸਦਨ 'ਚੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਆਗੂ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਜਾਣਾ ਹੈ।"

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਹਮਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰੋਇਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਾਊਂਟਿਡ ਪੁਲਿਸ 'ਚ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਤਾ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਦਨ ਨੇ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਪੂਰਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹਿਸ ਮਗਰੋਂ ਸਪੀਕਰ

ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਬੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਸਲਵਾਦੀ ਆਖਣ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਨਿਊਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣਾ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਕੌਮੀ ਘਰ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰ ਰਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵਲੋਂ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਦਲ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ, ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਬ ਕਮੇਟੀਆਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੰਬੀ 9 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਈ ਦਲ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੀ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਕਨਵੀਨਰ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ, ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਲੋਅਰਖ, ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਨ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜ

ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਸੈਕਟਰੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਪੰਜ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਲੋਅਰਖ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਨ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਵਰਜੀਨੀਆ ਤੇ ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ ਨੂੰ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਲੋਅਰਖ ਟੈਕਸਸ, ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਰਜੰਡ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੰਤ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੇ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿਆਟਲ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਰਜੰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਡਿਟ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓ ਵਰਜੀਨੀਆ; ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਤੋਂ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ; ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੰਡੀਆਨਾ; ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿਆਟਲ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਟਾਕਟਨ, ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਲੋਅਰਖ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਨ ਓਹਾਇਓ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਰਜੰਡ, ਸੰਤ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਰੁਪਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿੰਟੂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਦੀਪਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਓਰੇਗਨ, ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ ਕੈਨਸਸ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੇ ਬਾਬਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਨ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਬਾਬਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ 'ਵਰਸਿਟੀ' ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਮੁਕੰਮਲ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਬਾਬਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ, ਜੜ੍ਹਵਾਲਾ, ਓਕਾਤਾ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ

ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ 8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਕਮ ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 110 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਭੂਮੀ ਮਾਫੀਆ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 28 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਕਿ ਦੇ ਸੰਘੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ (ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ) ਇਜਾਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਉੱਤੇ ਉਸਾਰੀ

ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਇਥੇ ਗੁਰਮੁਖੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਉਰਦੂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਹਰ ਉਹ ਕੋਰਸ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਪਾਕਿ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਨਾਮਵਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ 'ਚ ਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਹੋਸਟਲ, ਦਾਖਲਾ ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਕਲਾਸ-ਰੂਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ ਪੰਜਾਬ ਐਸ. ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ

ਸੰਗਰੂਰ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ-1 ਸੰਗਰੂਰ 'ਚ ਦਰਜ ਕੇਸ ਅਧੀਨ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਆਗੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਸ.ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਗ ਹੋ ਕੇ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ

ਟੋਨੀ (ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਵਾਰਡ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਸੀ) ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਦਵਾਈ ਨਿਗਲ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

ਬੀਤੀ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵਾਲਮੀਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮੁੱਖ ਸੜਕ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕਾਂਗੜਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਲਾਭੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਚੰਦਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰੋਂ

ਭਜਾਉਣ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬੀਤੀ 15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ, ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਾਂਗੜਾ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਵਿਕਾਸਦੀਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਮਗਰੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ 14 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕਿਰਪਾ ਸੰਕਰ ਸਰੋਜ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਐਸ.ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਪੂਨਮ ਕਾਂਗੜਾ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ: ਪੰਕਜ ਮੋਟਰ ਦਾ ਐਮ.ਡੀ. ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਪੰਕਜ ਮੋਟਰਜ਼ ਫਰੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ ਦੀ ਫਰੀਦਕੋਟ 'ਚ ਕਾਰ ਏਜੰਸੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਮੋਗਾ ਦੀ ਜਿਪਸੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਿਪਸੀ ਇਕਬਾਲ ਆਸ਼ਿਆਨੇ 'ਚ ਭੇਜੀ ਗਈ ਜਿਥੇ ਇਸ ਜਿਪਸੀ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਕਜ ਮੋਟਰਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਗੰਨਮੈਨ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰਵਾਏ ਹਨ।

ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ ਐਸ.ਪੀ. ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਸ ਦੋਸਤਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। 14 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਪਿਛੋਂ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਰਚੀ ਜਿਸ 'ਚ ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਪੰਕਜ ਮੋਟਰਜ਼ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਪਿਛੋਂ ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ 'ਚ ਇਹ ਤੀਜੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੈ। ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਤੇ ਸਬੂਤ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਸਾਹੋ-ਸਾਹ ਕੀਤੀ ਬਿਹਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ:

2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਟਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਦੇ ਇਥੇ ਘਰ 'ਚ ਬਿਹਾਰ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਪੰਜ ਦਿਨ ਸਿੰਘੂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਪਰ ਸਿੰਘੂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਟਿਆਰ ਤੋਂ ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੰਘੂ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰਨੀਆਂ ਵਿਖੇ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 5 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਸਿੰਘੂ ਦੇ ਘਰ ਹੋਲੀ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜੁਰਮ ਜਮਾਨਤਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਜਮਾਨਤ ਮਿਲਣੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਘੂ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਿੰਘੂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਿੰਘੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਪੰਕਜ ਕੁਮਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਟਿਆਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਇਥੇ ਸਿੰਘੂ ਦੀ ਹੁਦੂਦ 'ਚ ਪੈਂਦੇ ਥਾਣਾ ਛਾਉਣੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਥਾਣਾ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਸ: ਸਿੰਘੂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਲਈ ਆਈ ਸੀ ਪਰ ਸਿੰਘੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ 'ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ' ਗਰੀਨਵੁੱਡ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 317-888-2040

ਵੇਟਰ, ਹੈਲਪਰ ਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਮੈਡੀਸਨ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਵਿਚ ਵੇਟਰ, ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੋਨ: 262-391-7666

ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਬੀਬੀ ਦੀ ਭਾਲ
ਯੰਗਸਟਾਟੂਨ, ਓਹਾਇਓ (Youngstown, Ohio) ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾਦੀ ਜੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਦੀ ਭਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕੇ। ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
ਤਨਖਾਹ \$3,000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ
ਸਰਕਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸਿਖਲਾਈ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ \$4,000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਈਮੇਲ: biji1924@gmail.com
ਜਾਂ ਫੋਨ: 330-967-0878

ਵਿਰਾਸਤੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਤੇ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਯਾਦਗਾਰ, ਚੱਪੜਚਿੜੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਪਬਲਿਕ-ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ (ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ.) ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਦਾ ਖੁਦ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵਿਰਾਸਤੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਣੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੈਂਸ ਵੀ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ (ਪੀ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.) ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੀ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ. ਵੱਲੋਂ 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ 46.02 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਕੰਮ ਪਬਲਿਕ-ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਤਹਿਤ

ਨਿੱਜੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਆਡੀਓ-ਵਿਜ਼ੁਅਲ ਅਤੇ ਲਾਈਟਿੰਗ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਚੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਡਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਸਮਾਰਕ ਕੁੱਝ ਰੋਹੀੜਾ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਸਮਾਰਕ ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਉਤੇ 42 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ

ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਮੋਡ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਠਿੰਡਾ, ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਆਦਿ ਦਾ ਕੰਮ ਪਬਲਿਕ-ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਤਹਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਮ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

'ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਬੋਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਬਹੁਭਾਂਡੀ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। 'ਆਪ' ਆਗੂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਤੇ ਗਾਜ ਡਿੱਗੇਗੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਖੁੱਸਣਗੇ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਛੋਟਾ ਤੇ ਵੱਡਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਸਮੇਤ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ (ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ.) ਮਾਡਲ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਨਾ ਖਰਚਣਾ ਪਵੇ।

ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ ਵਿਚਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਰ ਤਾਰਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਚਾਰ ਤਾਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਜੋਂ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਮੋਡ ਤਹਿਤ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਵਿਡ-19 ਕਰ ਕੇ

ਲੋਟ ਹੋਏ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿੱਲਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਠਾਨਕੋਟ-ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਰੋਡ ਉਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਿਆਰ ਵਾਲੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ।

ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਭਖਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਉਭਰਿਆ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਤੇ ਜੰਤਰੀ ਤੋਂ 'ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੋ ਸਫਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪੰਥਕ ਤਾਲਮੇਲ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ 2003 ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਰੂਪ ਛਾਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ

ਵੇਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਅੱਡਰੀ ਹੋਂਦ ਵਾਸਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੈਲੰਡਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਉਭਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਖਰਤਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ 300 ਸਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਜ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਮੁੜ 2003 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਹਰ ਸਾਲ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਪੌਦਾ ਹੁੰਦਾ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਕੈਲੰਡਰ ਜਾਂ ਜੰਤਰੀ ਤੋਂ 'ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। 'ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੈਲੰਡਰ ਛਾਪੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2003 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਗਰੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗੁਰਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਕੈਲੰਡਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1995 ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਸੰਮੇਲਨ

ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁਝੰਗਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 2011 ਵਿਚ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਿਕਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਕੈਲੰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਿਕਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੈਲੰਡਰ ਅਤੇ ਜੰਤਰੀ ਤੋਂ 'ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਢੀਂਡਸਿਆਂ ਵਲੋਂ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਸੰਗਰੂਰ: ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਮਖਿਆਲੀ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ. ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਧਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਤੀਜਾ ਫਰੰਟ ਉਸਾਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਪੀਡੋ

ਕਰਨ ਉਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਹਿੰ ਸੇ ਦਾਰੀ' ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਸੇਦਾਰੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ

ਧਿਆਨ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਉਤਰ ਕਾਟੇ ਮੈਂ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੂੰ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਦ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੇ 'ਬਾਦਲ ਛੱਡੋ' ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਗੂਆਂ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਉਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਵੀ.ਡੀ.ਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਜਰੀਏ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਪਈ।

ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ: ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਟਕਸਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ, ਮੇਰੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਹਮਖਿਆਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਈ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਕੇ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਲੋਂ 62 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੰਨਾ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ 62 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੰਨਾ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਮਿੱਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੰਨਾ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਦੇ 2018-19 ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਏ ਅਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 2019-20 ਲਈ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ ਸੂਗਰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਸਬਸਿਡੀ ਅਤੇ ਬਫਰ ਸਟਾਕ ਕਲੇਮ ਵਜੋਂ ਬਣਦੀ ਲਗਭਗ 60 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਲਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗੰਨੇ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾਇਗੀ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸ਼ਾਹੀਨ ਬਾਗ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਲੰਗਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜਾਮੀਆ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਸੰਬਰ 2019 'ਚ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੀ.ਏ.ਏ.) ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਮਗਰੋਂ ਸ਼ਾਹੀਨ ਬਾਗ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਲੰਗਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਡੀ.ਐਸ. ਬਿੰਦਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਿਚ ਉਤਰੀ-ਪੂਰਬੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਦੌਰਾਨ ਚਾਂਦਬਾਗ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਿਪਾਹੀ ਰਤਨ ਲਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ 17 ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਡੀ.ਐਸ. ਬਿੰਦਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਬਿੰਦਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ 'ਸੀ.ਏ.ਏ.' ਖਿਲਾਫ ਧਰਨੇ ਕਰ ਕੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਾਹਬਾਦ, ਉਪਾਸਨਾ, ਰਵੀਸ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਨ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਬਿੰਦਰਾ ਵੱਲੋਂ ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਧਰ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਉਤਰਾਖੰਡ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਉਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਆਬਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਅਤੇ ਸਹਿਮ ਤੇ ਸਾਏ ਹੇਠ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਲਟਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 17 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅੱਖ ਹੈ।

ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਸਾਏ ਹੇਠ ਦਿਨ ਕੱਟ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਅਤੇ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੀਜੀ ਕਣਕ ਵੱਢ ਕੇ ਇਥੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੱਲਾ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲੀਆ ਫਸਲਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੱਢਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਗੋਂ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਬਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਚੱਲੇ ਆ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ, ਰਾਮਪੁਰ, ਰੁਦਰਪੁਰ ਅਤੇ ਬਾਜਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ

ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੱਛੇ ਰਾਜਸੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਡੰਡੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸੰਕਟ ਦੀ ਇਸ ਘੜੀ ਵਿਚ ਉਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ

ਫੜਨਗੇ। ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸੂਦ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ 1960 ਤੋਂ 1970 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮੁੱਲ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੋਈ ਤੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਅਚਨਚੇਤ ਹੀ ਇਕ ਦਿਨ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ 20 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ 5500 ਏਕੜ ਰਕਬੇ, ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਸਬੰਧੀ

‘ਉਜਾੜਾ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ’

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਯੂਪੀ ਅਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਯੂਪੀ ਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਕਰੀਬ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਧੌਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਉਜਾੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਦੇਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤਰਾਈ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ 'ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਮਾਡਲ' ਬੋਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਯੂਪੀ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪਣਾਇਆ ਰਵੱਈਆ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਹਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਦ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਹ ਨਾ ਲੱਭਿਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵਫਦ ਸੂਬੇ ਦੇ

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਵਤ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਭੈਅ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਅਫਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਕ ਅਨੁਸਾਰ 20 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ 'ਚ 8 ਤੋਂ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ 80% ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਸੋ, ਉਜਾੜਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਯੋਗੀ ਨੇ ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਰੋਕਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਫਦ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਯੂਪੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਯੋਗੀ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂਪੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਯੋਗੀ ਨਾਲ ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਮਗਰੋਂ ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਹੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿਜਨੋਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੀ, ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਬਦਲੇ ਹੁਣ ਵੱਖਰੀ ਥਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ, ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਵਾਹ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭਣ ਲਈ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਯੂਪੀ ਦੇ ਸਿੱਖੀ

ਮੰਤਰੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਘੋਖ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਲਈ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਫਦ ਵਿਚ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਤੇ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਅਕਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬਿਜਨੋਰ ਦੇ ਚੰਪਤਪੁਰ ਚਕਲਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ ਜਦਕਿ ਖੇਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਬਾਦ ਕੀਤਾ ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਉਜਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾ ਵਿਕਰਮ ਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਜਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਤੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਮਾਮਲਾ ਰਾਮਪੁਰ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ

ਸਵਾਰ ਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿਸਾਨ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਵਾਬ ਰਾਮਪੁਰ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਚੌਥਾ ਮਾਮਲਾ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ

1962 ਵਿਚ ਨਾਨਕ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵੇਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲਵੀਂ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਹਤੁਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਥਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਉਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਸਣ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ।

ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ

ਅਮਰੋਹਾ: ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਮਰੋਹਾ ਦੇ ਮੰਡੀ ਧਨੌਰਾ 'ਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੂੰ ਟੈਗ ਕਰਕੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਵੱਲੋਂ ਟਵੀਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੋਹਾ ਪੁਲਿਸ ਹਰਕਤ 'ਚ ਆ ਗਈ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਵਾਦ

ਦੌਰਾਨ ਪੱਗ ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 392, 506, 147, 323 ਤੇ 504 ਤਹਿਤ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਨੋਰ, ਰਾਮਪੁਰ, ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਤੇ ਨਾਨਕਮੱਤਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਜਾੜਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ ਕੋਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨਾਂ ਨੇ ਚੁੱਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਰਥਕ ਖੁਸ਼ਕੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਹੋਈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (ਵਿੰਟੇਜ ਨੰਬਰ) ਸਾਲ 2017 ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ 'ਚ ਨਵੇਂ ਨੰਬਰ ਮਹਿੰਗੇ ਵਿਕਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. 'ਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੰਬੇ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ (2018 ਤੇ 2019) 'ਚ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰਾਂ (ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ) ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ 41.48 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਤਲਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਔਸਤਨ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਪੌਣੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੀ ਔਸਤਨ ਪੌਣੇ ਛੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਘਟਾਈ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਗਰਾਫ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ 16.41 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸਾਲ 2019 ਵਿਚ 25.07 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 2020 ਦੇ ਇਕੋ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਇਹੋ ਆਮਦਨ 2.34 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰ 0001 ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਘਟਾ ਕੇ 2.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 2014 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2017 (ਚਾਰ ਸਾਲ) ਦੌਰਾਨ ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਸਿਰਫ 3.88 ਕਰੋੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੰਟੇਜ ਨੰਬਰ (ਛੋਟੇ ਨੰਬਰ) ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗੇ ਵਿਕਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਮਿਲਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਨੰਬਰ ਪੀ.ਬੀ. 22 ਜੀ. ਬਹੁਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਨਵੀਂ ਸੀਰੀਜ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਲੋਕ ਆਨਲਾਈਨ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਫੈਂਸੀ ਨੰਬਰ 0001 ਤੋਂ 0009 ਤੱਕ ਤਾਂ ਹੱਥੋਂ ਹੱਥ ਵਿਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਸਤ 2019 ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪੀ.ਬੀ 30 ਐਕਸ 0001 ਨੰਬਰ ਤਾਂ 5.47 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਕਿਆ ਹੈ।

ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ 'ਚ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਪੱਛੜਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵੀ ਫਿਲਹਾਲ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਦਗਾਰ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਉਸਾਰੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ 13 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 15 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਤੱਕ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 13 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਸੀ। ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਸਾਕੇ ਦਾ 101ਵਾਂ ਸਾਲ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਮਾਰਚ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਫਤੇ ਕਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵੀ 15 ਜੂਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ 15 ਜੂਨ ਵੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਯਾਦਗਾਰ

ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਵੇਤ ਮਲਿਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਉਂਜ ਵੀ ਕਰੋਨਾ

ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਉਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਉਸਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਵੀ ਸੁਸਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਉਸਾਰੀ ਕਾਰਜ ਲਈ ਲੱਗੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਗੁਜਰਾਤ, ਯੂਪੀ ਤੇ ਬਿਹਾਰ ਆਦਿ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਗਭਗ 80 ਫੀਸਦ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਖੂਹ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਢਾਂਚਾ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਾਦਗਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਵੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਕਰੋਨਾ ਟੀਕੇ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਬੁਕਿੰਗ 'ਚ ਜੁਟੇ ਅਮੀਰ ਮੁਲਕ

ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਹੋਈ ਕਰਜ਼ ਮੁਕਤ

ਲੰਡਨ: ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਟੀਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਰਨ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੀਕਿਆਂ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਟੀਕੇ ਮਿਲਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਅਤੇ ਰੈੱਡ ਕ੍ਰੈਸੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਟੀਕਾ ਸਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਣਨੀਤੀ ਤੋਂ ਟੀਕਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵੰਡ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨੇਵਾ ਦੇ ਮੈਡੀਸਨਸ ਸੈਂਸ ਫਰੰਟੀਅਰਜ਼ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਯੂਆਨ ਕਯਾਂਗ ਹੁ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਟੀਕਾ ਪੁੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ

ਖੁਬਸੂਰਤ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਣਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗਾ।" ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਟੀਕਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਘਾਨਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾਨਾ

ਸਿਰਫ ਟੀਕੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। "ਕਰੋਨਾ ਖਾਤਮਾ ਟੀਕੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ ਪਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ

ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਆਰਡਰ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀਕੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ 3 ਕਰੋੜ ਖੁਰਾਕਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕੰਪਨੀ 'ਐਸਟਰਾਜ਼ੇਨੇਕਾ' ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਕਰੋੜ ਖੁਰਾਕਾਂ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਕੂਫੋ-ਐਡੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਇਕੱਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਸੀਟ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਕਾਬਜ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ (ਯੂ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ) ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਸੀਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 2021 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅੱਠਵੀਂ ਵਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਬੈਠਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਹੋਈ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ 192 ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਦੀਰਾਂ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਲਾਗ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਪੰਜ ਗੈਰ-ਸਥਾਈ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਅਮਲ ਮਗਰੋਂ ਆਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਨੇ 192 ਵਿੱਚੋਂ 184 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ

ਕੇ ਏਸ਼ੀਆ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ 2021 'ਚ ਭਾਰਤ, ਨਾਰਵੇ, ਆਇਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਆਲਮੀ ਸੰਸਥਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ 'ਚ ਪੰਜ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਰੂਸ, ਚੀਨ, ਫਰਾਂਸ, ਯੂ.ਕੇ. ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਸਤੋਨੀਆ, ਨਾਈਜਰ, ਸੇਂਟ ਵਿਨਸੈਂਟ, ਗ੍ਰੇਨੇਡੀਅਨ, ਟਿਊਨੀਸ਼ੀਆ ਤੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠਣਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ 1950-51, 1967-68, 1972-73, 1977-78, 1984-85, 1991-92 ਅਤੇ 2011-12 'ਚ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਅਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ 2021-22 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ

ਏਸ਼ੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖਿੱਤੇ 'ਚੋਂ ਅਸਥਾਈ ਸੀਟ ਲਈ 8 ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਚੀਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ 55 ਮੈਂਬਰੀ ਏਸ਼ੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੂਨ 'ਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਿੱਤ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਸੀਟ ਲਈ ਉਹ ਇਕਲੌਤਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ 2021-22 ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਰੂਸ, ਚੀਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਫਰਾਂਸ ਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐਂਟੀ-ਵਾਇਰਲ ਡਰੱਗ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਵਧਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਡਰੱਗ ਕੰਟਰੋਲਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਡੀ.ਸੀ.ਜੀ.ਆਈ.) ਨੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਦਰਮਿਆਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਐਂਟੀ-ਵਾਇਰਲ ਡਰੱਗ ਫੈਵੀਪੀਰਾਵੀਰ ਦੀ ਹੰਗਾਮੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਸੀਮਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਡੀ. ਸੀ. ਜੀ. ਆਈ. ਨੇ ਡਰੱਗ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ ਘਰੇਲੂ ਫਰਮ ਗਲੋਨਮਾਰਕ ਫਾਰਮਾਸੂਟੀਕਲਜ਼ ਨੂੰ ਫੈਵੀਪੀਰਾਵੀਰ (200 ਐਮ.ਜੀ.) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਡਰੱਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮਰੀਜ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 1.69 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜੁਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਪਨੀ

ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਸਿਫਰ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। 58 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੇ ਗਲੋਬਲ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ 1.15 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਓ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਲਿਮਿਟਿਡ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵੇਚ ਕੇ ਇਹ ਰਕਮ ਜਟਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨੇ ਰਾਈਟਸ ਈਸ਼ੂ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ 53,124.20 ਕਰੋੜ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਲਾਇੰਸ ਦਾ 31 ਮਾਰਚ 2020 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ 1,61,035 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਜ਼ਾ 31 ਮਾਰਚ 2021 ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਫਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਆਸਟਰੇਲੀਆ 'ਚ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ 'ਚ ਮਿਲੇਗੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ 'ਚ ਢਿੱਲ

ਬ੍ਰਿਸਬੇਨ: ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੂਹ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਸਬੰਧੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੇ ਪਾੜ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਚੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬਾ ਕੁਈਨਜ਼ਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਲਈ 20 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੀ

ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਰੈਸਤਰਾਂ, ਕੈਫੇ, ਪੱਬ, ਲਾਇਬਰੇਰੀ, ਤਲਾਅ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਸਲੂਨ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਕਲੱਬ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਲ ਕਲੱਬ, ਆਊਟਬੈਕ ਰੈਸਤਰਾਂ, ਹੋਟਲ ਤੇ ਕੈਸੀਨੋ ਵਿੱਚ 20 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਲਈ ਕੋਵਿਡ-ਸੇਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

Indianapolis, Indiana ਵਿੱਚ ਬਣਾਓ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ

Manjit Singh Nagra
Realtor/Broker
Cell: 317-750-1900
6979 Hillsdale Court
Indianapolis, Indiana 46250

One of the Fastest Growing City in America and Best School System...

- ਨਵੇਂ ਨਕੋਰ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ \$200,000 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- 1500 ਵਰਗ ਗਜ ਤੋਂ 5000 ਵਰਗ ਗਜ ਦੇ ਘਰ
- 4-6 ਬੈਡ ਰੂਮ, 3-4 ਬਾਥ ਰੂਮ
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ
- ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਸਤੀ

ਅਸੀਂ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਨਸ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ (Approval) ਉਸੇ ਦਿਨ

Gurdeep (Garry) Chhokar
Realtor/Broker
Cell: 317-500-1247

We do all type of Home and Commercial Loan. Same day loan approval...

ਗਵਾਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਝੂਲਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿਤਾ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

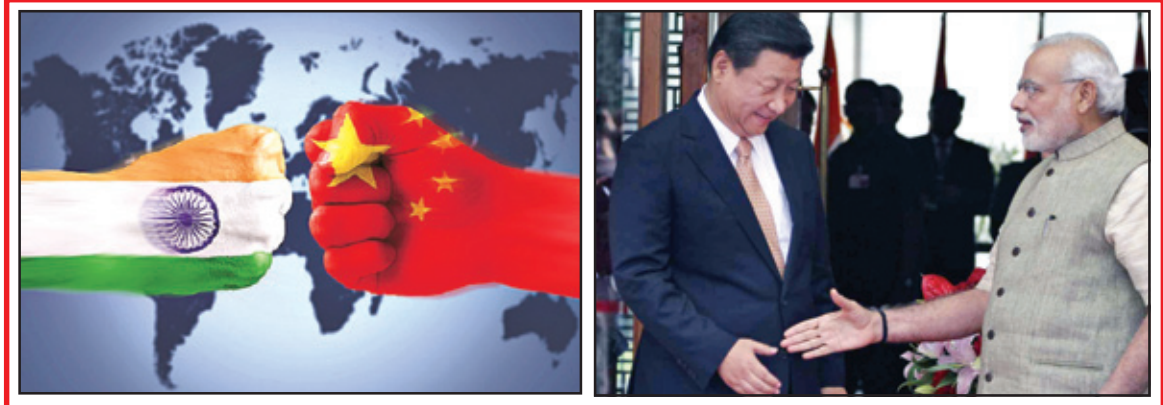
ਐਨ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਸਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨਾਲ ਲੜਨ ਰੁੱਝਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਅਸਲੀ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉਤੇ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਖੂਨੀ ਟੱਕਰ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚੀਨ ਨਾਲ ਇਹ ਟੱਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਓਨਾ ਚੀਨ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੁਝਤਣ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਚੰਦ ਚਾੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਣਾਓ ਜ਼ਰੂਰ ਚੀਨ ਵਾਲੀ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉਤੇ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਤੋਂ ਫਿਰ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਖਬਰਾਂ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਤਣਾਓ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਪਿੱਛੇ

ਆ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਸਮਝਣਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੀ ਗਵਾਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਲਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਚੱਕਰ ਚੱਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਏਨੀ ਕੌੜ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ-ਮਾਰਨ ਤੱਕ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਉਲਾਰਪਣ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।
ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੋੜ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਵਕਤ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਵਕਤ ਬਣੀ ਪਹਿਲੀ ਸਾਂਝ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿੱਕਾ ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਚਾਨਕ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਮਾਰ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਠੱਪ ਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਸਾਂਝ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਦੀ ਫੌਜੀ ਝੜਪ ਕਾਰਨ ਹਰ ਪਾਸੇ ਕੁਝਤਣ ਅਤੇ ਟਕਰਾਓ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਲਕ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਸਾਡੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਜਨ ਸੰਘ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ

ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤਾਂ ਤੇਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਹਿਲਾਈ ਗਏ ਸਨ। ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਟੀਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੌੜ ਮਿਟ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਂਝ ਮਸਾਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਚੱਲੀ ਤੇ ਫਿਰ ਬੋਲਚਾਲ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।
ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਬੱਸ ਚਲਾਉਣੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਦੋ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਬਿਨਾਂ ਸੱਦੇ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਆਏ ਸਨ। ਹਾਲੇ ਲਾਹੌਰ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬੀਤੇ ਕਿ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਉਤੇ ਜੰਗ ਲੜਨੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਕੇ ਉਹ ਹੀ ਜਨਰਲ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਮੁਖੀਆ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਜੰਗ ਛੇੜੀ ਸੀ। ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਮਸਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲੰਘਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਜਨਰਲ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਸੱਦ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਵਾਲੇ ਘਰ ਨਹਿਰੂ ਵਾਲੀ ਹਵੇਲੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਆਗਰੇ ਦਾ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਵੀ ਵਿਖਾ ਕੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੁੱਧ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਜਿਵੇਂ ਗਾਂ ਛੜ ਮਾਰ ਕੇ ਟਾਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਉਥੇ ਲਿਖੇ ਪਏ ਸਮਝੌਤੇ ਉਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਕੇ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਉਤਾਰੀ ਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫਿਰ ਕੁਝਤਣ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੌਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।

ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਉਹੀ ਖਰੜਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਕੋਮਾ, ਬਿੰਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੀ। ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹ ਹੀ ਸਮਝੌਤਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਉਸੇ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਚੋਖੀ ਦੁਹਾਈ ਪਾਈ ਸੀ। ਜੇ ਸਮਝੌਤਾ ਠੀਕ ਸੀ, ਫਿਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਲੈਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾਈ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਸਕਿਆ।

ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਝੜਪ ਦੀ ਖਬਰ ਆਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੀਹ ਫੌਜੀ ਉਥੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕਦਮ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਗਈ। ਅੱਜ ਕੋਈ ਇਹ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨੀ ਮਾਲ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਚੀਨੀ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੇ ਬਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਸੈੱਟ ਫੜ ਕੇ ਚੀਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਦੇ ਹਾਸੇਰੀਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਈ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਚੀਨੀ ਮਾਲ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਲੇ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੈ, ਖੜਾ ਰਹੇਗਾ।
ਹਰ ਅੱਖੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ, ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਦੇ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਖੜਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਪਣੇ ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਅੱਜ ਸਵਾਲ ਚੀਨ ਦਾ ਉਠ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਤੱਕ ਸਵਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨੇਪਾਲ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਕੌੜ

ਮੰਤਰੀਆਂ-ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਚੂ ਐਨ ਲਾਈ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਵਧਾਉਣ ਲਈ 'ਪੰਚ ਸ਼ੀਲ' ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਗੱਲ ਜੰਗ ਤੱਕ ਚਲੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਫਿਰ ਉਹੋ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਵਕਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਨ ਸੰਘ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੰਚ-ਸ਼ੀਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਨੇੜ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਵਿੱਢ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਸਾਲ 2014 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਜਨ ਸੰਘ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜਸੀ ਜੁਗਤ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨੇਤਾ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਸੱਦ ਕੇ ਕਈ ਥਾਂ ਘੁਮਾਇਆ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਨੇੜ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਤਿੱਖੀ ਕੌੜ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਆਇਆ। ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹਾਲੇ ਬੀਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚਲੇ ਮੱਲਾਪੁਰਮ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਉਥੇ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮਾਉਣ ਸਮੇਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਉਸ ਦੇ ਗਾਈਡ ਵਾਂਗ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਪਏ ਸਨ।
ਫਿਰ ਖਬਰ ਆਈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ

ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਕਤ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਝੂਲਣੇ ਜਿਹੀ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜ ਲਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿੱਤਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੁੰਨ ਵਰਤ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਜਿੱਤ ਨਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵੇਲੇ ਉਸੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਹਿਮਾਨ ਉਚੇਚੇ ਸੱਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਵੀ ਸਨ। ਉਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਲਕਾਰੇ ਮਾਰ ਕੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਸੀ।
ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਲੰਘੇ ਸਨ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉਤੇ ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧ ਵਿਗੜਨ ਲੱਗ ਪਏ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨਾਲ ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਠਮੰਡੂ ਵਿਚ ਸਾਰਕ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਮੰਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਹੱਥ ਮਿਲਾਏ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਅੱਖ ਮਿਲਾਈ ਸੀ। ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਅੱਗੇ ਅਖਬਾਰ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਚੋਵੀ ਘੰਟੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ

ਨੇਪਾਲ ਸਾਡਾ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਕੁਝ ਕੌੜ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਿਣ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੌਰਾ ਏਸੇ ਨੇਪਾਲ ਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਭਾਰਤ-ਨੇਪਾਲ ਸਬੰਧ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਗਰੋਂ ਕੁਝ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਤੇ ਕੁਝਤਣ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੌਤਾ ਪੈਣ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰੜਾ ਪਿਛਲੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹੀ ਸਮਝੌਤਾ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਸੇਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਏਨੀ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਜਿੰਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਝੁਲੇ ਵਾਂਗ ਝੂਲਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਇਹ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਉਲਾਰ ਨੀਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਦੀ ਸਿਰੇ ਦੀ ਕੁਝਤਣ ਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਧੜਕਣ ਸਦਾ ਇੱਕ ਸਾਰ ਰਹੀ ਹੈ।
ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੇ ਵਕਤ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੌ ਕੌਰਵ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਦੋ ਧੜੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖਾਨਾ-ਜੰਗੀ ਵੇਖ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਘੜੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੇ ਕੌਰਵਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜੀ ਸੀ ਕਿ ਆਪੋ ਵਿਚ ਲੜਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸੌ ਤੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਹਾਂ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਭੇੜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੌ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਸੌ ਪੰਜ ਬਣ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਡਟਾਂਗੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ। ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਾਲੇ ਮੱਤਭੇਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣਗੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਵਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਖੜੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਉਲਝਣਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਫਿਰ ਵੀ ਖੜਾ ਰਹੇਗਾ।

ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁਣ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗਿਰਾਵਟ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ

ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਰੋਨਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਜੋ ਵਾਧਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ ਵੀ ਝੱਲਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।
ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 82 ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਣ ਪਿੱਛੋਂ ਲਗਾਤਾਰ 7ਵੇਂ-8ਵੇਂ ਦਿਨ ਵੀ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ

'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 5 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਾਈ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕਮਾ ਲਏ ਹਨ।
ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਡਿੱਗਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ

ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਭਾਅ ਵਧਾ ਕੇ 44 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਏ ਹਨ।"
ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪ੍ਰਤੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਦੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 106.85 ਡਾਲਰ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਮਈ 2014 'ਚ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਪੈਟਰੋਲ 71.41 ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ 75 ਤੋਂ 82 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਹੈ।
ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ

ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਕਪਿਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਵੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਪੈਟਰੋਲ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰੀਬ 69 ਫੀਸਦੀ (ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 74.57 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 79.56 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਹੋ ਗਈ, ਉਥੇ ਹੀ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਬੋਝ ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਬਾਸ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ

ਦੋ-ਢਾਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਡਾਊਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚਾਲੇ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਅਰਬ ਤੋਂ ਫਰਸ 'ਤੇ ਆ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਹੋਈਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਗੋਂ ਪੈਟਰੋਲ, ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਤਖਤ !

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਚੁਰਾਸੀ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਹੋਏ। ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਮ ਰਵਾਇਤੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਮੌਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
multaniny@gmail.com

ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਨਾਹਰੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ, "ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਉਤਰ ਕਿਉਂਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,

ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਭੁਚਾਲ ਆਇਆ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁੱਝਾ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਇਕ ਵੱਖਰਾ, ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਾਇਦਾਂ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਚਾਟੀ ਵਿਚ ਮਧਾਣੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਮ ਭਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਬ ਉਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਗੈਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਤੇ ਹਾਸੇਹੀਣਾ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸ 'ਮੁੰਗੇਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਹੁਸੀਨ ਸੁਪਨਿਆਂ' ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦਤ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਗੋਰਖ ਧੰਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਪਰ ਲੱਖਾਂ ਅਨਭੋਲ ਤੇ ਜਵਾਨ ਸਿੱਖ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਬੇਸਿੱਟਾ ਮੌਤਾਂ ਭਲਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ? ਕੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਾਬਜ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਾਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਆਪ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਸਜਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ

ਨਾਮ 'ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਪਾਸ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦੱਸਣ ਯੋਗ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਨਾਕਾਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ

ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਜੂਨ ਸੁਧਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਵੁਕਤਾ ਵਿਚ ਲਏ ਫੈਸਲੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇੱਜੜ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਫੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਵਿਦਵਤਾ ਬਿਲਕੁਲ

ਏਕਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਜੜੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵੁਕ ਕੌਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਦੀ ਇਸ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭਰਪੂਰ ਲਾਭ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੀਡਰਾਂ ਪਾਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਭਾਵੁਕ ਕਰਨ ਦਾ ਚੱਜ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੂਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਕਾਲ ਦੇ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੁਕਤਾ ਦਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਕਾਲ

ਨਹੀਂ ਝਲਕਦੀ, ਦੂਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਦਾਰਦ ਹੈ। ਇੰਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਇੰਨੇ ਅਹਿਮ ਮਸਲੇ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੱਧੋਲ ਉਡਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੀ ਕਹੀ ਜਾਏਗੀ ਕਿ ਸਰਬ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਮ ਸਿੱਖ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਬਿਆਨ ਦਾਗਨ (ਦੇਣ) ਵੇਲੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੋਵੇਗਾ? ਜ਼ਰਾ ਜਿਹੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਭਾਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

1984 ਵਿਚ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰਾਂ, ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਖੇਡ ਅਤੇ ਕੌਮ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦਾ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਕੇ ਅਤੇ ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸਹਿ ਤੇ ਅਕਹਿ ਮੁੱਲ ਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਇੰਨਾ ਅਹਿਮ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ? ਸ਼ਾਇਦ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਦੁਨੀਆਵੀ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਰਵਰਦਿਗਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤ ਵਧੇਰੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹਰ ਆਮ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਹਿਬਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਿਚਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਗਤ ਤਾਰਿਆ ਸੀ, ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਸਿੱਖ ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਘੜਮੱਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਲੱਪ ਤੇ ਨਿਰਲੇਪ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸੁਆਲ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਇਨਸਾਫ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ। ਜੇ ਉਹ ਰਾਜ ਇੱਕਪੁਰਖੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਸ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਜ ਹੋਰ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕਪੁਰਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣ ਸਨ, ਜੋ ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਗੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਅਧੂਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਸਰੂਪ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕਪੁਰਖੀ ਰਾਜ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸਲੀ ਧਰਮੀ ਰਾਜਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕਪੁਰਖੀ ਰਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੂਪ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ। ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਜ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫ਼ਲੂਲ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਛੇੜੀ ਕਿ ਜੇ ਰਾਜ ਇੱਕਪੁਰਖੀ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕਪੁਰਖੀ ਸਰੂਪ ਭਾਵੇਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਸਰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾ ਮੁਲਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਦਾ ਅਧੂਰਾ ਸੰਕਲਪ ਵੀ ਪੂਰਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਧੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਨੰਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਲੋੜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਆਮ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਰਕਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਦੀਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ

ਸਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗਲਤੀ ਮੰਨੀ ਵੀ ਸੀ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਆਪਣੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਤੁਕਾਅ ਵਿਚੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਲੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹਾਸ਼ੀਆਗਤ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੁੜ-ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਲਿਬਰਲ-ਸੈਕੂਲਰ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਲਘੂ ਅੰਗ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇਗਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹਿੰਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਧੁਨਿਕ ਮਹਾਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਖੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਖਿਆਲ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਜ਼ਲੂਮ ਨਾਲ ਖੜੁਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਵਰਗਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ ਉਤੇ ਖੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਮੋਰਚਾ ਬਣਾ ਕੇ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਮਜ਼ਲੂਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ

ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਮਜ਼ਲੂਮ ਉਸ ਦੀ ਸਰਨ ਵਿਚ ਆਵੇ। ਖਾਲਸੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਲਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੀ ਹਰ ਮਜ਼ਲੂਮ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਮੁੱਢੋਂ ਮੁੱਢੋਂ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਗੁਲਾਮ ਕੌਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਬਦਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ, ਫਿਰ ਹੀ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੰਗਣ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਰ ਗੁਲਾਮ ਕੌਮ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਿਛੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਤੇ ਸੁਆਲ ਖੜੁ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ 'ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ' ਸਦਾ ਹੀ ਮਾੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਰਗੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੀਕ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਚੌਖਟਾ ਮਾਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ

ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੋਣੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਭੁਲੇਖੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੈਣ, ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੰਭ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਠਦੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਹੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਛ ਲੈਣ ਕਿ ਉਹ ਜੁਝਾਰੂ ਸਿੰਘਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਥੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ, ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਰਾਜ ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਜੋ ਯੂ. ਐਨ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਈ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੈਪੀ ਫਾਦਰ'ਜ਼ ਡੇਅ
ਬਾਬੁਲ ਦਾ ਅੱਜ ਦਿਨ ਹੈ ਆਇਆ। ਸਾਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਲਿਆਇਆ। ਬਾਬੁਲ ਮੇਰਾ ਬੜਾ ਪਿਆਰਾ ਸਾਰੇ ਜਗ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਿਆਰਾ। ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਰੱਬ ਵਰਗਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ ਉਸ ਦਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਬਹਿੰਦਾ ਸੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਨਿੰਤਨੇਮ ਕਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸੀ ਉਹ ਬਰਦਾ। ਉਠਦੇ ਬਹਿੰਦੇ ਦਿਨ ਅਰ ਰਾਤ ਸ਼ਾਮ ਢਲੇ ਜਾਂ ਹੋਏ ਪ੍ਰਭਾਤ। ਇੱਕੋ ਹੀ ਅਰਮਾਨ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਸੀ ਉਸ ਦਾ। ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਨ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਨ ਸੀ ਉਸ ਦੀ। ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕਰਦਾ ਅਰਦਾਸ ਜੀਉ ਪਿੰਡ ਸਭ ਤੇਰੀ ਰਾਸ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸੀ ਉਸ ਦੀ

ਗਜ਼ਲ
ਜਦੋਂ ਆ ਕੇ ਬਨੇਰੇ 'ਤੇ ਪਹਾੜੀ ਕਾਗ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਬਿਰਹਣ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਆ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੇਰਾ ਘਰ ਔਣ ਦਾ ਇਕ ਖਾਬ ਸਜਦਾ ਹੈ ਸੁਝਾ ਵੇਲੇ, ਢਲੇ ਪਰਛਾਵਿਆਂ ਵੇਲੇ ਖਿਆਲੀ ਮਹਿਲ ਢਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਮਰ ਭਰ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੇ ਬੜਾ ਮੈਨੂੰ ਸਤਾ ਰੱਖਿਆ ਹਕੀਕਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਹੈ, ਕਵੀ ਦਾ ਬੋਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਰੁਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜੁਗਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਣ ਇਹ ਉਡਦੇ ਹਨੇਰੇ ਚੀਰ ਜਾਵਣ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ 'ਚ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉਦੈ ਹੋਵੇ ਤਕਾਲੀਂ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸੂਰਜ ਪੱਛੋਂ ਵਿਚ ਆਣ ਲਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਂ ਕੀਕਣ ਕਿ ਤੂੰ ਮਸਤਕ 'ਚ ਦੀਵੇ ਬਾਲ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਮੁਬਾਇਲ ਹੁਣ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
-ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ

ਅੰਨ੍ਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ-ਤੁਸੀਂ

ਨਾਟਕ 'ਅੰਨ੍ਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ' ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼।

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾਟਕਕਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ ਮਾਨਸ ਦੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰਲੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਸਾਡੀ ਝੋਲੀ ਐਸੀਆਂ ਅਮਰ ਕਿਰਤਾਂ ਪਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ (19 ਅਗਸਤ 1942) ਜਾਂ ਬਰਸੀ (15 ਜੂਨ 2017) ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਟਕ ਇਕ-ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ 'ਅੰਨ੍ਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ' ਆਣ ਖੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ 30 ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਧਤਕ ਲੋਕ ਆਗੂ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਹਾਬਪੁਰ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀਆਂ

ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼

ਹੈ। ਇਸ ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਲੁੰਗ ਨਦਾਰਦ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਾਸੂਮ ਜੀਵ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਬਣ ਸਕਣ। ਬਲਕਿ ਇਹ ਕਿੱਕਰ ਹੁਣ ਕਾਵਾਂ ਗਿਰਝਾਂ ਦੀ ਠਾਹਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਵਾਸ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਵਿੱਠਾਂ ਸੁੱਟ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲੀਲ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਸਹਿਜ ਸਫਰ ਸਰਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਮੰਚ 'ਤੇ ਗੱਡੇ ਦਾ ਟੁੱਟਾ ਪਹੀਆ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਕਰਦੇ ਭੋਲੇ ਮਾਨਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹਲ ਪੰਜਾਲੀ ਖੋਹ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਕਿਰਪਾਨ, ਤ੍ਰਿਸੂਲ, ਬੰਦੂਕ ਬਮਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਟੁੱਟੀ ਹਲ ਪੰਜਾਲੀ ਮੰਚ ਦੀ ਨੁੱਕਰੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੰਝ ਵਹਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਕਰਕੇ ਇਕ ਕੋਠਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੱਭਿਅਤਾ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਮੁਕੰਮਲ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਮੁੱਚੀ ਮੰਚ ਜਤਤ ਔਲਖ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਨਾਟਕਕਾਰੀ ਤੇ ਸੰਜਮੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਤੋਂ ਡਰੀ ਸਹਿਮੀ ਔਲਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਫੱਟੇ ਚੱਕ ਉਸਨੂੰ ਚਰ੍ਹੀ 'ਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਅਸਲੀਅਤ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਤੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਨਿੱਕਾ ਭੋਲੂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਦਮੇ 'ਚ ਹੈ। ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਨੂੰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਬਦਸਲੂਕੀ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਂ। ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਤਾਂ ਏਨਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਸਲਿਮ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕੜਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੁਟਿਆਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਭੋਲੂ' ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਦੀ ਹੈ। ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਕੁਤੀ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ ਸਮਝਣ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਔਲਖ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਆਲਮ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਝ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕ ਦੀ ਸਮਝ ਤਕ ਰੁਪਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਮੰਚ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-98880-11096

ਹੱਥੋਂ ਦਰਦ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਟਕ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਦਰਸ਼ਕ ਨਾਟਕ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਦੇਖਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਤਾਪੇ ਦੌਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਗਲੀ ਵਿਚ ਰੋੜ੍ਹੀ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸਬਜ਼ੀ ਵੇਚਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਮੰਗ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਲੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕਾਲੀ ਪੱਟੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਟਕਣ ਲੱਗੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਪੂ ਔਲਖ ਦਾ ਨਾਟਕ ਵੰਗਾਰ ਬਣ ਸਾਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਤਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਝੁੱਲੀਆਂ ਹਨੇਰੀਆਂ 'ਚ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਫੁਸ ਬਣ ਉਡਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਅੱਜ ਵੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਬੋਚ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਹੋਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਲਾ ਦੀ ਚਿਰਕਾਲਤਾ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਇਵੇਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਪੂ ਔਲਖ ਦਾ ਨਾਟਕੀ ਖੂੰਡਾ ਅੱਜ ਵੀ ਖੜਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਬਰਸੀ ਮਾਤਮੀ ਸੁਰ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਮਾਣ ਮੱਤੀ ਗੂੰਜ ਸਿਰਜਣ ਵਾਲੀ ਹੋਈਗੀ।

ਹੁਣ ਵਕਤ ਕਾਰਜ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਹੈ। ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਬੰਦੂਕਾਂ ਹਨ। ਔਲਖ ਦਾ ਨਾਟਕੀ ਸ਼ਿਲਪ ਬੜਾ ਸੰਖੇਪ ਹੈ, ਪਰ ਅਤਿਅੰਤ ਤਿੱਖਾ ਹੈ। ਵਕਤ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, 'ਮਨੁੱਖ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ, ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ, ਨਸਲਾਂ ਵਿਚ, ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ, ਕੁਜਾਤਾਂ ਤੇ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ!' ਵੰਡ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਹੈ, 'ਕੁਜਾਤਾਂ' ਦੀ ਪਿੱਠ ਲਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਹਥਿਆਰ ਬੜੇ ਹਨ। ਧਰਮਾਂ, ਨਸਲਾਂ, ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਸੌਖਾ ਤੇ ਅਜਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਨੱਥੂ ਰਾਮ, ਫੱਟੇ ਚੱਕ, ਹੇਤ ਰਾਮ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਨਾਟਕਕਾਰ ਅਨੇਕਾਂ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕ ਵੱਲ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ 'ਤੈਅਸੁਦਾ ਖਲਨਾਇਕ' ਨਹੀਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਹਥਿਆਰ ਸਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਹਨ। ਫੱਟੇ ਚੱਕ ਦੀਆਂ ਥੁੜ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਖੋਪੇ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹੇਤ ਰਾਮ ਤੀਵੀਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਹਰਿਆ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਜ ਵਿਉਂਤ ਵੀ ਇਕ ਕੁਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪੱਚੀ ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਹਾਲ 'ਚ ਚਰ੍ਹੀ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੈ। ਭੁੱਖੀਆਂ ਵਹਿਸੀ ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪੀੜਤ ਵਰਗ 'ਤੇ ਝਪਟ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਦੰਗਾਕਾਰੀਆਂ

ਨਾਟਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਾਲ 1947 ਦੇ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਧ ਦੀ ਢਲਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਹੈ। ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਰੁੱਤ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਤ ਹੋ ਜਾਣ ਵੱਲ ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਪਲੇਠੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਆਹਟ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਔਲਖ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਢਲਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਵਾਲਾ ਦਰਸਾ ਕੇ ਵੀ ਉਹ ਦੋ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਮਾਂ ਪੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਰਾਤ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਬਚਿਆ ਖੁਚਿਆ ਵਜੂਦ ਨਿਗਲ ਜਾਵੇ, ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਦੂਜਾ ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਤੀਆਂ ਦੁਪਹਿਰਾਂ ਦਾ ਸੇਕ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਸੇਕ ਮੱਠਾ ਪੈਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਹੰਝਲਾ ਮਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਉਸ ਹੰਝਲੇ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੁਕ ਹੈ। ਮੰਚ ਉਜੜਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੜ-ਸੁਕਤ ਕਿੱਕਰ ਵਰਗੀ ਹੋਣੀ ਹੰਝਾ ਰਹੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਕਿੱਕਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿੱਕਰ ਹੇਠ ਬੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਬੜ੍ਹੇ 'ਤੇ ਘਸਮੈਲੀਆਂ ਚਿੱਟੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਨਾਲ ਬਣੀ 'ਮਾਤਾ ਰਾਣੀ' ਸਭ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਚੁੱਪ

ਨਾਟਕਕਾਰ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 4 ਜੁਲਾਈ 2020 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-436

ਤਸਵੀਰ: ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ
ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਪ ਕੇ ਸੜਕਾਂ, ਅੱਪੜ ਗਏ ਸੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼। ਕਰੋਨਿਓ-ਭੈੜੀ ਭੁੱਖ ਦੇਖ ਕੇ, ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ ਫਿਰ ਪਰਦੇਸ। ਰੜੇ-ਮੈਦਾਨ ਵਿਛਾ ਕੇ ਪੱਲੀ, ਮੋਟਰ ਉਤੇ ਟਿਕਾਣੇ ਕਰ ਲਏ। ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੁਰਦੇ ਲੱਗੀਏ, ਬਿਨਾ ਕਸੂਰੋਂ ਡੰਨ ਨੇ ਭਰ ਲਏ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-434

ਟਰਾਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਭਰ ਕੇ ਟਰਾਲਾ ਜੋੜਿਆ, ਚਿਣ ਚਿਣ ਗੰਨਿਆਂ ਨਾਲ ਲੱਕ ਤੋੜਿਆ। ਖੇਤ ਪੂਰਾ ਵੱਢ ਕੇ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਲੱਦਿਆ, ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਟਰੈਕਟਰ ਫੇਰ ਜੋੜ ਘੱਤਿਆ। ਬੜਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਭੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਨੂੰਨ ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਦਾ, ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤਾਂ ਹੀ ਏਸ ਦਾ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਦੁਲਹਨ ਵਾਂਗੂੰ ਟਰੈਕਟਰ ਸਜਾ ਕੇ, ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ ਗੰਨਿਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਚਿਣਾਈ। ਕਾਰਾਂ, ਸਕੂਟਰ ਤੁਰਦੇ ਖੜ੍ਹ ਗਏ, ਰੋਕ ਲਈ ਸਾਰੀ ਆਵਾਜਾਈ। ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ, ਰੱਖਣ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿੱਤ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ।
-ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਦੁਲਹਨ ਵਾਂਗ ਸਜਾ ਲਿਆ ਟਰੈਕਟਰ ਕਰ ਲਈ ਮਿੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ। ਚੋਗੁਣੇ ਗੰਨੇ ਦੀ ਲਾ ਲਈ ਟੀਸੀ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਸਭ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰੀ। ਕਲਾਕਾਰੀ ਦੀ ਰੀਸ ਨਾ ਕੋਈ ਪਰ ਟੀਸੀ ਹੋ ਗਈ ਬਹੁਤੀ ਭਾਰੀ। ਗੁਰੂਤਾ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬੱਸ ਏਹੋ ਗੱਲ ਹੈ ਜਾਂਦੀ ਮਾਰੀ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਟੋਹਰ ਵੱਖਰੀ ਭਾਵੇਂ ਹੋਣ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ। ਲੱਦ ਲੱਦ ਕੇ ਗੰਨੇ ਬਣਾ'ਤਾ ਬੁਰਜ ਖਲੀਫਾ

ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਬਣਾਈ ਸ਼ਾਨ। ਜੋਸ਼ ਹਰ ਗੱਲ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਬੇਹਿਸਾਬਾ ਸਾਰਾ ਜਮਾਨਾ ਕਰਤੱਬਾਂ 'ਤੇ ਜਾਵੇ ਕੁਰਬਾਨ।
-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ
ਫੋਨ: 91-98784-69639

ਟਰਾਲਾ ਗੰਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਮੂਹਰੇ ਟਰੈਕਟਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਲਾਇਆ। ਸੜਕ 'ਤੇ ਟੋਹਰ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਕਿੰਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਵਖਤ 'ਚ ਪਾਇਆ।
-ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਿਟਸਬਰਗ

ਬੋਸਕ ਕੀਤੀ ਪਈ ਕਮਾਲ ਪਰ ਰੱਖੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ। ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਟਰੱਕ ਜਾਂ ਟਰਾਲੀ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਕਾਹਲੀ। ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਵੀ ਛੇਤੀ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਰਸਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਕਰ'ਤਾ ਸਸਤਾ। ਓਵਰ ਲੋਡ ਜੋ ਕਰਦਾ ਓਹਦਾ ਕੱਟੇ ਚਲਾਨ। ਲੱਦੀ ਟਰਾਲੀ ਲੱਗੇ ਦੋ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਮਕਾਨ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ: 718-640-6660

ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਸੰਦ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੁੰਦੇ ਕਦੇ ਬਲਦ ਗੱਡਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁਗ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਲਾਈਆਂ ਧਾਕਾਂ ਗੰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ ਕਰ ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਟਰੈਕਟਰ ਦਾ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਝੋਕ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਪੂਰੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਰੁਕ ਰੁਕ ਲੋਕੀਂ ਤੱਕਦੇ, ਨਾ ਬੱਕਦੇ ਉਸਤਤ ਕਰ ਕਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਪੰਧ ਮੀਲ ਦਾ ਅੱਖ ਫੁਰਨਿਆਂ 'ਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਝਾਤ ਮਾਰਦਾ ਜਦ ਕਦੇ ਪਿਛੇ ਵੱਲ ਮੁੜ ਕੇ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰ ਮਿੱਲ ਹੀ ਦੱਸੂ ਜਦ ਲੱਗੂ ਕੰਡੇ 'ਤੇ ਹਸ ਹਸ ਹੋਇਆ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਢੋਲੇ ਗਾਉਂਦਾ।
-ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਨਮਰਜੀ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰਨੇ ਗਲਤ ਪਿਰਤ

ਮਾਣਯੋਗ ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ,

13 ਜੂਨ 2020 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ 'ਅਸੰਖ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਘੋਰ' ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਹੈ। ਲੇਖ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ:

(ੳ) 'ਵਾਰਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, "ਤੀਜੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਸਭ ਅਜੋਕੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ 'ਵਾਰਿਆ' ਨ ਜਾਣਾ ਏਕ ਵਾਰ' ਦੇ ਅਰਥ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ...। ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਗਈ? ਕਹਿ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਇੰਨੀ ਵਿਰਾਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਮਰਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਿਵੇਂ ਆ ਜੁੜਿਆ?"

ਲੇਖਕ ਨੇ ਤਮਾਮ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਵਾਰਿਆ' ਨ ਜਾਣਾ ਏਕ ਵਾਰ। ਤੁਕ ਵਿਚ ਵਾਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ/ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਨਾ ਕੇ ਸਦਕੇ ਜਾਣਾ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ 'ਵਾਰਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕੀਤੇ ਅਰਥ 'ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਣਾ' ਨੂੰ ਗਲਤ ਰੰਗਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਣਾ ਦਾ ਅਰਥ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰਨਾ ਜਾਂ ਬਲੀ ਦੇਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ

ਅਸੰਖ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਘੋਰ

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਆਸ ਪੁਰਾਈ॥ (ਪੰਨਾ 588)

15. ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨ ਅਨਦਿਨੁ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ॥ (ਪੰਨਾ 590)

16. ਤਿਨਾ ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੰਉ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਜੋ ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ॥ (ਪੰਨਾ 590)

17. ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਸਦ ਹੀ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ॥ ਰਹਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 601)

18. ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ਭਾਈ ਜਿਨ ਏਕੈਕਾਰ ਅਧਾਰ॥ (ਪੰਨਾ 608)

19. ਹਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀ ਗੁਰ ਕਉ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 642)

20. ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਅਪਣੇ ਗੁਰੁ ਕਉ ਜਿਨਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਮੇਲਿਆ ਸੈਣੀ॥ (ਪੰਨਾ 652)

21. ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨਾ॥5॥ (ਪੰਨਾ 725)

22. ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਣੀ॥ (ਪੰਨਾ 726)

23. ਹਉ ਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਸਦ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਦਿਤਤਾ ਨਾਓ॥ (ਪੰਨਾ 726)

24. ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਵਾਰਿਆ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਸਮਾਣੇ॥ (ਪੰਨਾ 726)

25. ਵਡਭਾਗੀ ਪ੍ਰਭ ਆਇ ਮਿਲੁ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 776)

26. ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਹਉ ਗੁਰ ਕਉ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 791)

27. ਅਵਰੁ ਨ ਸੂਝੈ ਗੁਰ ਕਉ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 796)

28. ਅਰਥ ਆਨ ਸਭਿ ਵਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਅ ਨਿਮਖ ਸੋਹਾਗਉ॥ (ਪੰਨਾ 808)

29. ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਿਆ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 1113)

30. ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਭਾਈ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ॥ (ਪੰਨਾ 1177)

31. ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੈ ਜਾਈਐ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਉ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 1218)

32. ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਤਿਨੁ ਵਿਟਹੁ ਹਉ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 1280)

33. ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਤਿਨ ਕਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਦੇਖਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 1316)

34. ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ ਜੋ ਜਪਦੇ ਹਰਿ ਨਿਰਬਾਣੀ॥ (ਪੰਨਾ 1317)

35. ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਉਪਰਿ ਸਦਾ ਹਉ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 1338)

36. ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਮੈ ਹੋਦਾ ਵਾਰਿਆ ਮਿਤਾ ਆਇਤਿਆਂ॥ (ਪੰਨਾ 1379)

37. ਤਿਨੁ ਵਿਟਹੁ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਭਾਈ ਤਿਨ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 1419)

38. ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੈਡਾ ਮਿਤੁ ਹੈ

ਜੇ ਮਿਲੈ ਤ ਇਹੁ ਮਨੁ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 1421)

ਗਉਤੀ ਮਹਲਾ 5॥ ਬਾਰਨੈ ਬਲਿਹਾਰਨੈ ਲਖ ਬਰੀਆ॥ ਨਾਮੋ ਹੋ ਨਾਮੁ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਰੀਆ॥1॥ ਰਹਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 211)

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਿਚ ਵੀ 'ਵਾਰਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਲਈ 'ਬਾਰਨੈ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਲੱਖਾਂ ਵਾਰੀ ਸਦਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਹੈ, ਲੱਖਾਂ ਵਾਰੀ ਪੰਨੁ ਪੰਨੁ ਆਖਣ ਲਈ ਹੈ; ਨਾ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਵਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ।

(ਅ) ਪਾਪੁ, ਗਲਵਢ, ਹਤਿਆ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ: 'ਅਸੰਖ ਪਾਪੀ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਜਾਹਿ' ਵਿਚ ਲਿਖੇ 'ਪਾਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ 'ਭਾਵ ਭਾਉ'ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਅਣਗਿਣਤ ਪਾਪੀ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਪਾਪ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।" ਇਸ ਤੁਕ ਦੀ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ, "ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪਾਪੀ ਮਨੁੱਖ ਪਾਪ ਕਮਾ ਕੇ (ਆਖਰ) ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।" ਜਿਹੜੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਅਰਥ ਲੇਖਕ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੋਸਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਇਕ ਵਚਨੀ ਅਰਥ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਕਰਣ ਦਾ ਕੀ ਭਾਭ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਆਪ ਆਤਮ-ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।"

ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੀਤੇ ਅਰਥ ਇਕ ਵਚਨੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਉਹੀ ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਵਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਉਕਾਰਾਂ ਨਾਂਵ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਚਨ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੁਕ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਕ ਵਚਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਠ-ਭੇਦਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਪਾਠ-ਭੇਦ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪੁਰਾਤਨ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ 'ਪਾਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, 'ਪਾਪੁ' ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਚਨੀ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। 'ਪਾਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਲਿਖਣਾ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਕੰਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ,

- 1. ਰਾਮਦਾਸਿ ਸਰੋਵਰ ਨਾਤੇ॥ (ਪੰਨਾ 624)
- 2. ਰਾਮਦਾਸ ਸਰੋਵਰਿ ਨਾਤੇ॥ (ਪੰਨਾ 625)

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਰਥ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹਨ (ਰਾਮ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ) ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਮਦਾਸਿ ਅਤੇ ਸਰੋਵਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਰਾਮਦਾਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧ ਕਾਰਕ ਸਮਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸਰੋਵਰਿ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਧਿਕਰਣ ਕਾਰਕ ਸਮਝ ਕੇ ਠੀਕ ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਮਦਾਸਿ ਸ਼ਬਦ ਸਬੰਧ ਕਾਰਕ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੋਵਰ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁ ਵਚਨ ਨਾਂਵ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪਾਠ-ਭੇਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੋਧ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਰਾਮਦਾਸਿ ਅਤੇ ਸਰੋਵਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੋਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਕ ਦੇ ਵੀਹ-ਵੀਹ ਅਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾ ਸਕੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਕੋਈ ਇਸ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰੀ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਨ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਪਾਪੁ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਚਨ ਮੰਨ ਕੇ ਤਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਤੁਕ 'ਅਸੰਖ ਗਲਵਢ ਹਤਿਆ ਕਮਾਹਿ॥' ਵਿਚ 'ਹਤਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਵਚਨ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੰਖ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪ ਵੀ 'ਹਤਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਇਕ ਵਚਨੀ ਅਰਥ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜੇ ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ 'ਪਾਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਬਹੁਤੇ ਪਾਪ ਠੀਕ ਹੈ ਤਾਂ ਹਤਿਆ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਅਸੰਖ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਹੀ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਦੇ ਕੀਤੇ ਅਰਥ ਹਨ, "ਅਸੰਖ ਲੋਕ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਦੁਜਿਆਂ ਦੇ ਗਲੇ ਵੱਢ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਮਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।" ਤਾਂ ਫਿਰ ਲੇਖਕ ਵਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੰਖ ਲੋਕ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਪ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਮਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਕੇ 'ਗਲਵਢ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਗਲਾ ਵੱਢ ਕੇ (ਕਾਰਦੰਤਕ) ਵਜੋਂ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਗਲਵਢ' ਸ਼ਬਦ ਬਹੁ ਵਚਨ ਨਾਂਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-ਗਲਾ ਵੱਢਣ ਵਾਲੇ। 'ਗਲਵਢ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ

'ਗਲ ਵੱਢ ਕੇ' ਅਰਥ ਬਣਨਾ ਸੀ, ਜੋ 'ਗਲਵਢ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਜੋੜ 'ਗਲ ਵਢਿ' ਹੁੰਦੇ। ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਆਪੁ ਬਦਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗਰਜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

(ੲ) ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰੁ: ਲੇਖਕ ਨੇ ਨੀਚੁ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਸੋ, ਤੁਕ ਦਾ ਅਰਥ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਨਾਨਕ ਮਾੜੇ (ਨੀਚ) ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ।" ਲੇਖਕ ਨੇ ਇੱਕ ਵਚਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ 'ਨੀਚੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਚਨ ਨਾਂਵ ਨਾਨਕ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਅਸੰਖ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। 'ਨੀਚੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅਸੰਖ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਸ਼ਬਦ 'ਨਾਨਕੁ', ਜੋ ਇੱਕ ਵਚਨ ਨਾਂਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਚੁ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਵਚਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੱਬੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੀ 'ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

'ਬੀਚਾਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਚਾਰੁ ਹੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ 'ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕੇ।' ਇਹ ਕਾਰਦੰਤਕ ਵਿਚ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਗਈ? ਕਾਰਦੰਤਕ ਤਾਂ 'ਬੀਚਾਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਬਣਨੀ ਸੀ, ਪਰ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਬੀਚਾਰੁ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਲਿਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਲਿਖਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲਿਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਧੀ ਲਈ ਹੀ ਇਸ ਲਿਖਾਈ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ' ਦਾ ਅਰਥ ਵਿਚਾਰਾ ਨਾਨਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰਾਮਖੋਰ, ਲੂਣ ਹਰਾਮੀ ਅਤੇ ਬੇਚਾਰਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਖੋ ਪ੍ਰਮਾਣ:

ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ ਮਹਲਾ 1॥
ਮੈ ਕੀਤਾ ਨ ਜਾਤਾ ਹਰਾਮਖੋਰੁ॥
ਹਉ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸਾ ਦੁਸਟੁ ਚੋਰੁ॥
ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰੁ॥
ਧਾਣਕ ਰੂਪਿ ਰਹਾ ਕਰਤਾਰ॥ (ਪੰਨਾ 24)

ਗਉਤੀ ਮਹਲਾ 1॥
ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਭਾਣੈ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ॥
ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਰੈ ਲਿਵ ਲਾਇ॥ (ਪੰਨਾ 222)

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ 1॥
ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਰੈ ਬੇਨੰਤੀ
ਦਰਿ ਦੇਖਹੁ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੋ॥ (ਪੰਨਾ 1022)

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ 4॥
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਬੇਚਾਰਾ
ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਹਰਿ ਥਾਇ ਪਾਵੈ ਜੀਉ॥ (ਪੰਨਾ 998)

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ 5॥
ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਅਤਿ ਭਾਰਾ॥
ਮੋਹਿ ਸੇਵਕੁ ਬੇਚਾਰਾ॥ (ਪੰਨਾ 1005)

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ 1॥
ਕੋਈ ਆਖੈ ਭੂਤਨਾ ਕੇ ਕਰੈ ਬੇਤਾਲਾ॥
ਕੋਈ ਆਖੈ ਆਦਮੀ ਨਾਨਕੁ ਵੇਚਾਰਾ॥ (ਪੰਨਾ 991)

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ 1॥
ਲੂਣੁ ਹਰਾਮੀ ਨਾਨਕੁ ਲਾਲਾ
ਬਖਸਿਹਿ ਤੁਧੁ ਵਡਿਆਈ॥
ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਦਇਆਪਤਿ ਦਾਤਾ
ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈ॥ (ਪੰਨਾ 991)

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ 5॥
ਹਮ ਮੈਲੇ ਤੁਮ ਉਜਲ ਕਰਤੇ
ਹਮ ਨਿਰਗੁਨ ਤੂ ਦਾਤਾ॥
ਹਮ ਮੂਰਖ ਤੁਮ ਚਤੁਰ ਸਿਆਣੇ
ਤੂ ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਾ ਗਿਆਤਾ॥1॥
ਮਧੋ ਹਮ ਐਸੇ ਤੂ ਐਸਾ॥
ਹਮ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਪਾਪ ਖੰਡਨ
ਨੀਕੋ ਠਾਕੁਰ ਦੇਸਾ॥ ਰਹਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 613)

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ 5॥
ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਤੋ ਨਾਹੀ
ਮੈਨੋ ਜੋਗੁ ਕੀਤੋਈ॥
ਮੈ ਨਿਰਗੁਣਿਆਰੇ ਕੇ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ
ਆਪੇ ਤਰਸੁ ਪਇਓਈ॥ (ਪੰਨਾ 1429)

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 801-414-0171

ਵਾਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਮਰਨਾ' ਜਾਂ ਬਲੀ ਦੇਣੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਸਦਕੇ ਜਾਣਾ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਣਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ-ਸਦਕੇ ਜਾਣਾ, ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਸਾਬਾਸ ਆਖਣਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਵਾਰਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਵਾਚਕ/ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਬਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਵਾਰਿਆ' ਸ਼ਬਦ 42 ਵਾਰੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਪੁਜੀ 'ਚ 4 ਵਾਰ ਆਏ ਵਾਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ/ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਲੇਖਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ 38 ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਵਾਰਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਦਕੇ ਜਾਣਾ/ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਣਾ/ ਪੰਨ ਪੰਨ ਕਹਿਣਾ ਹੈ; ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ/ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ,

- 1. ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ॥1॥ਰਹਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 41)
- 2. ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ਜੀਉ ਕੀਆ ਕੁਰਬਾਣੁ॥ (ਪੰਨਾ 43)
- 3. ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਦਿਤਾ ਸਚੁ ਨਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 53)
- 4. ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਇ ਅਕਬੁ ਸੁਆਮੀ ਸਦਕੇ ਜਾਇ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 81)
- 5. ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਲਿ ਦਿਖਾਲਿਆ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਸਦ ਵਾਰਿਆ ਜੀਉ॥ (ਪੰਨਾ 96)
- 6. ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ॥ (ਪੰਨਾ 302)
- 7. ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਘੁਮਿ ਵਾਰਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 310)
- 8. ਗੁਰੂ ਵਿਟਹੁ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਜਿਸੁ ਮਿਲਿ ਸਚੁ ਸੁਆਉ॥1॥ ਰਹਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 401)
- 9. ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਖਸਮੁ ਸਮਾਲਿਆ॥ (ਪੰਨਾ 470)
- 10. ਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁਤੀਏ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚਿਤੇਰੇ ਰਾਮ॥ (ਪੰਨਾ 540)
- 11. ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁਤੀਏ ਹਰਿ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨੋਸਹਿ ਰਾਮ॥ (ਪੰਨਾ 540)
- 12. ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਤਿਨ ਸੋਹਾਗਣੀ ਅੰਮਾਲੀ ਤਿਨ ਕੇ ਧੋਵਾ ਸਦ ਪਾਏ॥ (ਪੰਨਾ 564)
- 13. ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ॥ (ਪੰਨਾ 588)
- 14. ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ

ਪੁਸਤਕ ਪੜਚੋਲ

ਸਾਖੀਓਂ ਨੂਰ ਝਰੇ-ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨਾਮ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਵਲ, ਬਾਲ-ਸਾਹਿਤ ਆਦਿ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੀਆਂ ਵਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਸਹਿਤ ਰਚਨਾ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਣਾ ਹਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਇਹ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਲੱਖਣ ਕੌਤਕ ਗੁਰੂ ਵਰੋਸਾਈਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ। ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਾਖੀਓਂ ਨੂਰ ਝਰੇ' ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦਾ ਸੱਜਰਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਸਿਰਲੇਖ 'ਸਾਖੀਓਂ ਨੂਰ ਝਰੇ' ਤੋਂ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਕਰੀਬ 46 ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਰਚੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਰੋਸਨ ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿਚ 'ਲਲਿਤ ਨਿਬੰਧ' ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਾਧਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਨਮ-ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ 'ਕਰਾਮਾਤ' ਜਾਂ 'ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ' ਨੂੰ 'ਅਵਰਾ ਸਾਦੁ' ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੀ 42ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਇੰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਸਿਧਿ ਬੋਲਨਿ, 'ਸੁਣਿ ਨਾਨਕਾ!
ਤੁਹਿ ਜਗ ਨੋ ਕਰਾਮਾਤਿ ਦਿਖਾਈ।
ਕੁਝ ਵਿਖਾਲੇ ਅਸਾ ਨੋ ਤੁਹਿ
ਕਿਉਂ ਢਿਲ ਅਵੇਹੀ ਲਾਈ'?
ਬਾਬਾ ਬੋਲੇ, 'ਨਾਥ ਜੀ!
ਅਸਿ ਵੇਖਣਿ ਜੋਗੀ ਵਸਤੁ ਨ ਕਾਈ।
ਗੁਰੁ ਸੰਗਤਿ ਬਾਣੀ ਬਿਨਾ
ਦੁਜੀ ਓਟ ਨਹੀ ਹੈ ਰਾਈ।
ਸਿਵ ਰੂਪੀ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ
ਚਲੇ ਨਾਹੀ ਧਰਤਿ ਚਲਾਈ।

ਇਥੇ ਸਿੱਧਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਓ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਸੰਗਤਿ ਅਤੇ ਬਾਣੀ (ਸ਼ਬਦ) ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ (ਕਰਾਮਾਤ) ਦਾ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਦੀਵੀ ਹਸਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ 'ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੈ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਪੁਸਤਕ 'ਤੇ ਪੀਐਚ. ਡੀ. ਬੀਸਿਸ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਿਵਿਊ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹਵਾਲੇ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦਬੀ-ਕੁਚਲੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਜਨਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਚਾਨਣ-ਮੁਨਾਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਹ ਦਰਸਾਵਾ ਬਣਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਤਾਂ, ਜਮਾਤਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ-ਧਰਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ, ਪਖੰਡ, ਰਾਜਸੀ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਪਿਸ ਰਹੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਵ-ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਆਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ; ਜਿਸ ਵੱਲ

ਇਸਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਾਸਾਈ
ਧਰਮੁ ਪੰਖ ਕਰਿ ਉਡਰਿਆ॥
ਕੁਝੁ ਅਮਾਵਸ ਸਚੁ ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ਕਰ ਚਤਿਆ॥
ਹਉ ਭਾਲਿ ਵਿਕੁੰਨੀ ਰੋਈ॥
ਆਧੇਰੈ ਰਾਹੁ ਨ ਕੋਈ॥
ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਦੁਖੁ ਰੋਈ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਗਤਿ ਹੋਈ॥
(ਪੰਨਾ 145)

ਅਗਿਆਨ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅਕਸ ਧੁੰਦਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਸੱਚ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੀ ਇਸ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਅਕਸਾਂ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਂਗ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਚਾਨਣ ਨਾਲ ਹਰ ਸੈ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਇਵੇਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ
ਮਿਟੀ ਧੁੰਧੁ ਜਗਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਆ।
ਜਿਉ ਕਰਿ ਸੂਰਜੁ ਨਿਕਲਿਆ
ਤਾਰੇ ਛਪਿ ਅਧੋਰੁ ਪਲੋਆ।

ਸੂਰਜ ਦੇ ਉਦੈ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਿਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਪਾਸਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਚਾਨਣ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਚਹਿਕਾਣਾ ਅਤੇ ਦਿਸਹੱਦੇ 'ਤੇ ਲਾਲੀ ਦਾ ਪਸਰ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਦਰਤਿ ਵੱਲੋਂ ਬਨਸਪਤੀ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਫੁੱਟਦੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ, ਫੁੱਲ-ਡੋਡੀਆਂ ਬਹਾਰ ਦੀ ਆਮਦ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪੀ ਰੱਬੀ ਨੂਰ, ਗਿਆਨ ਦੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਉਦੈ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਦਰਤਿ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੋਖਾ ਅਤੇ ਅਦਭੁੱਤ ਵਾਪਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, 'ਫਿਜ਼ਾ ਰੰਗਦਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਹਵਾਵਾਂ ਸੁਰੀਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਨੇ, ਤਾਰੇ ਮਹਿਕਣ ਲੱਗ ਪਏ ਨੇ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਸਕਣਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਲਿਸਕਣ ਲੱਗ ਪਏ ਨੇ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਮ ਖਸਬੂ ਦੇਣਾ ਹੈ)'; ਗੱਲ ਕੀ ਰਾਇਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੀ ਅਲੌਕਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਆਮਦ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ,

ਪੰਛੀ ਚਹਿਕ-ਚਹਿਕ ਕੇ
ਗਾਵਣ ਲੱਗੇ ਨੇ,
'ਚਾਨਣ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ...'
ਧੁੰਦ ਮਿਟਣ ਵਾਲੀ ਹੈ...'

ਸਾਖੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਲਤਾਂ ਦਾਈ ਨੂੰ ਬਾਲਕ ਨਾਨਕ ਦੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਅਦਭੁੱਤ ਆਭਾ ਦੇਖ ਕੇ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਲਕ ਨਾਨਕ ਕੋਈ ਅਨੋਖੀ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੋਹਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਲਤਾਂ ਦਾਈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲੌਕਿਕ ਨੂਰ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਜਨਮ ਦੁਆ ਕੇ ਆਈ ਸੀ, ਉਹ ਹੱਥ ਨੂਚੇ-ਨੂਚ ਹੋ ਗਏ; ਘਰ, ਘਰ ਦੀ ਹਰ ਸੈ ਉਸ ਅਲੌਕਿਕ ਨੂਰ ਨਾਲ ਰੁਸ਼ਨਾ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੈ,

ਦੋਲਤਾਂ ਦਾਈ
ਅੱਜ ਕਿਸ ਜੀਅ ਨੂੰ
ਛੂਹ ਆਈ ਹੈ...?

ਜਦੋਂ ਪਾਂਧੇ ਕੋਲ ਬਾਲਕ ਨਾਨਕ (ਗੁਰੂ) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਸਭ ਨੇ ਸਾਖੀ ਪੜ੍ਹੀ/ਸੁਣੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਚੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ 'ਦਖਣੀ ਓਅੰਕਾਰ' ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਫਲਸਫਾ ਇਸੇ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ/ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,

ਪਾਧਾ ਪਤਿਆ ਆਖੀਐ
ਬਿਦਿਆ ਬਿਚਰੈ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ॥
ਬਿਦਿਆ ਸੋਧੈ ਤਤੁ ਲਹੈ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਇ॥

ਸਚੀ ਪਟੀ ਸਚੁ ਮਨਿ
ਪੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸੁ ਸਾਰੁ॥

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਨੇ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਝਲਕਦੇ ਨੂਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 'ਪੱਟੀ' ਨਾਮੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਇਉਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਤਨ' 'ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ' ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੈਠਾ 'ਮਨ-ਪਾਂਧਾ' 'ਦਿਲ' ਦੀ 'ਤਖਤੀ' ਨੂੰ 'ਸੋਚ-ਗਾਚਣੀ' ਨਾਲ ਪੋਚ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਮਾਤਾ) ਦੇ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਬਾਲ ਨਾਨਕ ਆਵੇਗਾ, ਇਸ 'ਦਿਲ-ਤਖਤੀ' ਉੱਤੇ ਲਿਖੇਗਾ ਅਤੇ,

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ

ਪੱਟੀ ਦਾ ਹਰ ਅੱਖਰ
ਬਣੇ ਕਹਿਕਸਾਂ
ਮਸਤਕ ਅੰਦਰ
ਠੰਢਾ-ਠੰਢਾ ਚਾਨਣ ਬਿਖਰੇ
ਰੂਹ ਦਾ ਜਗਤ ਜਲੰਦਾ ਠਾਰੇ...।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਪਰਗਟ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਧਰਮ ਮਹਿਜ ਰਸਮਾਂ, ਕਰਮ-ਕਾਂਡ, ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਖਾਸੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ 'ਵਾਰ ਮਾਝ ਕੀ', 'ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ', 'ਦਖਣੀ ਓਅੰਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਸਿਧ ਗੋਸਟਿ' ਬਾਣੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮਹਿਜ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ, ਰਸਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੁਰੋਹਿਤ ਨੂੰ ਜਨੇਊ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਾਨਕ (ਗੁਰੂ) ਨੇ ਜਨੇਊ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਨੇਊ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪਹਿਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜੇ ਮੈਂ ਭੁੱਲਦੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਲਈ ਉਮਰ ਦੀ ਹੱਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਅਤੇ ਖੱਤਰੀ ਲਈ ਸੱਤ ਸਾਲ ਹੈ। 'ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ' ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਧਾਗੇ ਦਾ ਜਨੇਊ ਵੱਟ ਕੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਦਇਆ, ਸੰਤੋਖ, ਜਤ ਅਤੇ ਸਤ ਵਰਗੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਧੁਰ ਤੱਕ ਨਿਭਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਪਖੰਡ ਕਾਰਨ ਬੋਝ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਰਥਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਹਾਲਾਤ ਅੱਜ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਤਰ ਹੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਨੇ 'ਜਨੇਊ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ,

ਫੋਕਟ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਗਲ ਪੈ ਕੇ
ਫੋਕਟ, ਮੈਲਾ
ਜਰਜਰ ਹੋਇਆ
ਜਨੇਊ ਤਰਸ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਛੋਹ ਇਲਾਹੀ ਨੂੰ
ਲੈ ਆਵੇ ਜੋ
ਕਪਾਹ ਦਇਆ ਦੀ
ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਸੂਤ ਨੂੰ
ਜਤ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਮਾਰੇ
ਸਤ 'ਚ ਵੱਟ ਕੇ
ਟੱਟਣ, ਮੈਲਾ ਹੋਵਣ
ਤੇ ਜਲ ਜਾਵਣ ਪਾਰੋਂ
ਮੋਕਸ਼ ਪਾਵੇ
ਧੁਰ ਤੱਕ ਹੰਢਣਸਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ 'ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ' ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਹਉ ਢਾਢੀ ਕਾ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਹੋਰਿ ਉਤਮ ਜਾਤਿ ਸਦਾਇਦੇ' ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਪਰ ਅਸੀਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਕੋਲੋਂ, ਰਾਗੀਆਂ ਢਾਡੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਾਖੀਆਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ, ਸਾਖੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ, ਬਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਕਵੀ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਪਰ ਬੜੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟਵਾਰੀ (ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ) ਦੇ ਘਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 'ਕੈਸਾ ਦੀਪ ਜਗਿਆ' ਜੋ 'ਰਾਇ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ' ਨੂੰ 'ਨਨਕਾਣਾ' ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਬੀਤਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਲਿਜੁਗੀ ਵਰਤਾਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਮਲਕ ਭਾਗੋਆਂ ਹੱਥੋਂ ਗਰੀਬ ਕਿਰਤੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਨਸਲ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤਿ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਦੇਂ ਹੀ ਵੰਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗਰੀਬਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਿਰਤੀ-ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ; ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਪੈਦਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਬਕੇਵੇਂ ਨਾਲ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋਇਆ, ਲਾਚਾਰ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ, ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਜਾਂਦਾ ਸਭ ਨੇ ਦੇਖਿਆ/ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਔਕੜਾਂ ਭਰੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਆਸਾਂ/ਧਰਵਾਸਾਂ, ਉਮੀਦਾਂ ਦਾ ਚਾਨਣ ਬਖੇਰਦਾ ਅਤੇ ਢਾਰਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਵੈਦ-ਅਗੰਮਤਾ' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ,

ਕਰਕ ਕਲੇਜੇ ਲੈ ਕੇ
ਜੀਵਨ-ਨਦੀਆਂ
ਚੁੱਪ-ਚੁੱਪੀਤੀਆਂ ਵਹਿੰਦੀਆਂ
ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਬਸੰਤਰ ਸਾਂਭੀ
ਧੁਖਦੇ ਕਿਰਤੀ-ਬਿਰਖ
ਵੰਡਦੇ ਛਾਂਵਾਂ
ਪੀੜ-ਪੁੱਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਹ-ਪੌਣਾਂ
ਫਿਰ ਵੀ ਰੁਮਕੀ ਜਾਵਣ

ਮਹਿਕਾਂ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ
ਖੁੱਭੀਆਂ ਕਿੱਕਰ-ਸੂਲਾਂ
ਪਰ ਸੁਪਨ-ਸੁਗੰਧ ਨਾ ਮੋਈ
ਆਸ-ਉਮੀਦ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ
ਪੈਂਡਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਨੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਢੰਡੋਲਣ ਵਾਲਾ
ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਪਛਾਣਨ ਵਾਲਾ
ਜਗਤ ਦਾ ਰੋਗ ਸਿਆਣਨ ਵਾਲਾ
ਲੱਖ ਆਗਾਸ-ਪਾਤਾਲ ਕੱਛ ਦਾ
ਵੈਦ-ਅਗੰਮਤਾ
ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ
ਕਰਨ ਉਦਾਸੀ ਆਵੇਗਾ...।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਜਗਾਇਆ ਗਿਆਨ ਦਾ ਦੀਪ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਸਦੀਵੀ ਰਾਹ-ਦਸੇਰਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਨੂੰ ਕਵੀ 'ਰਬਾਬ' ਬਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿਚ ਉਡੀਕ ਰਹੇ 'ਬਿਰਛ' ਦੇ ਬਿੰਬ ਰਾਹੀਂ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਘੜੀ ਜਦ ਉਸ ਦੀ ਕਾਇਆ ਬਿਰਛ ਤੋਂ ਰਬਾਬ ਬਣੇਗੀ ਇਲਾਹੀ ਪੋਟੇ ਛੁਹੇਗੀ ਅਨਹਦ ਧੁਨ ਉਚੇਰੇਗੀ ਧੁਰਕੀ ਬਾਣੀ ਚਖੇਗੀ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਜਿਸ ਜੀਵਨ ਫਲਸਫੇ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ/ਰਾਜਨੀਤਕ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰਾਂ-ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਅਤੇ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਪੰਜ ਚੋਰ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੰਗਿਆਈ ਚੁਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੂਹ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਤੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਵਿਚਲਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਲੈਣਾ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਸਾ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਕਿਰਤ-ਕਮਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਸੱਚੇ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ, ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਮੁਖਤੋਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਹੀ ਧੁੱਪ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੱਪ ਵੱਲੋਂ ਛਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਪੜ੍ਹੀ/ਸੁਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਵੀ ਨੇ ਇਸੇ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ 'ਮੁਕਤੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਚਿੱਟਾ ਸੱਪ' ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ 'ਕਾਲਖ ਕੁੰਜ ਉਤਾਰਦਾ' 'ਜੀਭ 'ਚ ਈਰਖਾ-ਛਾਲਾ' ਲਈ 'ਬੇਚੈਨੀ ਦੀਆਂ ਰੋਹੀਆਂ ਗਾਹੁੰਦਾ', ਜਿਸ ਦੀ 'ਰੂਹ ਭਟਕਣ ਦੇ ਬਣ ਬਣ ਫਿਰਦੀ' ਅਤੇ 'ਆਪਣੀ ਵਿਸ ਵਰਮੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲੇ' ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਕਾਰ-ਰੂਪੀ 'ਚਿੱਟਾ ਸੱਪ' 'ਮਣੀ' ਵਰਗੇ ਚਮਕਦੇ ਮੁਖਤੋਂ ਨੂੰ 'ਡੰਗ ਕੇ' 'ਈਰਖਾ-ਛਾਲਾ ਭੰਨਣ ਤੁਰਿਆ ਹੈ' ਤਾਂ,

ਡੰਗਣ ਗਏ ਦਾ ਫੰਨ
ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੈ ਚਾਨਣ-ਮੁੱਖ 'ਤੇ
ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਸੱਪ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਆਗਾਜ 'ਵੇਈਂ ਨਦੀ' ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਖੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕਾਲੀ ਵੇਈ' ਵਿਚ ਚੁੱਭੀ ਲਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਦੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਐਲਾਨਾਮਾ ਕੀਤਾ, 'ਨਾ ਕੋ ਹਿੰਦੂ, ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ।' ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਕੁਝ ਬੋਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ,

ਚੁੱਭੀ-1
ਕਾਲੀ ਵੇਈਂ 'ਚ
ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ
ਸੂਰਜ ਨੇ ਚੁੱਭੀ ਮਾਰੀ
ਵੇਈਂ 'ਚ ਨੂਰ ਵਗਣ ਲੱਗਾ।

ਚੁੱਭੀ-2
ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਵੇਈਂ
ਕਾਲੀ ਹੋਈ
ਸੂਰਜ ਚੁੱਭੀ ਮਾਰੀ
ਪਾਣੀ ਨੂਰ ਇਲਾਹੀ ਬਣ ਕੇ
'ਨੂਰੇ ਕੰਢੇ ਖੋਰਨ ਲੱਗਾ'
(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਮੁਹਾਵਰੇ ਕੁੱਜੇ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਲੰਬੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨੂੰ ਬੋਝ ਤੋਂ ਸੰਖੇਪ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਜੜਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। 'ਮੂਰਖ ਰਾਵਨੁ ਕਿਆ ਲੇ ਗਇਆ' ਇਸ ਪੰਜ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਰਾਵਣ ਦਾ ਨਿਜੀ ਤਜਰਬਾ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਖੇਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਮੂੰਹਾਂ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਡੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ*
ਫੋਨ: 253-335-5666

ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਤੁਕਾਂ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਹਾਵਰੇ ਗੁਰੂਆਂ, ਭਗਤਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਾਣੀ ਰਚਨਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਲਮੋਂ ਜਨਮੇ ਮਹਾਵਾਕ ਹਨ। ਮੁਹਾਵਰੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ, ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਹਨ। ਮੁਹਾਵਰੇ ਰਾਹੀਂ ਗਹਿਰੀ ਤੋਂ ਗਹਿਰੀ ਫਿਲਾਸਫੀ, ਕੁਝ ਗਿਣਵੇਂ ਮਿਣਵੇਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਦੀ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ

ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 'ਜੇਹਾ ਬੀਜੇ ਸੇ ਲੁਣੈ' ਜਾਂ 'ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਰਿ ਲੇਖਾ ਹੋਇ' ਆਖ ਕੇ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਆਖ ਦੇਈਏ, 'ਭਾਈ, ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਨਾ ਕਰ।' ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਏ ਤਾਂ ਗੱਲ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਪਿਰਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਦੇਖ ਕੇ, ਇਕ ਪਿਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦੇਈਏ, ਭਾਈ ਛੱਡ ਪਰਾਂ, 'ਨੀਵੈ ਸੁ ਗਉਰਾ ਹੋਇ॥' ਤਾਂ ਇਕ ਪਲੜਾ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੜਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਸੇਲ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ 'ਗੰਢ ਪਰੀਤੀ ਮਿਠੇ ਬੋਲ', 'ਮਿਠਤ ਨੀਵੀ ਨਾਨਕਾ ਗੁਣ ਚੰਗਿਆਈਆ ਤੱਤ', 'ਨਾਨਕ ਫਿਕੈ ਬੋਲੀਏ ਤਨੁ ਮਨੁ ਫਿਕਾ ਹੋਇ' ਜਿਹੇ ਮਹਾਵਾਕ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਰਹੀਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਹੀ ਇੰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਅਸਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਸ ਲੋੜ ਹੈ, ਮੌਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਕੂਲ ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਹਾਵਰਾ ਬੋਲਣ ਦੀ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹਨ। 'ਮਨਿ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤੁ', 'ਦੁਖ ਦਾਰੂ ਸੁਖ ਰੋਗ ਭਇਆ', 'ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾਇਆ ਕੋ ਗਾਲੈ', 'ਵਿਦਿਆ ਵਿਚਾਰੀ ਤਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ', 'ਜਾ

ਕੁਆਰੀ ਤਾ ਚਾਉ ਵੀਵਾਹੀ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ', 'ਮਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਜੇ ਬੀਏ', 'ਸਚਹੁ ਉਰੈ ਸਭੁ ਕੇ' ਆਦਿ ਮੁਹਾਵਰੇ ਸਹੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਜੀਵਨ ਪਲਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁਹਾਵਰਾ ਬੋਲਣ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਮੁਹਾਵਰਾ ਖੁਦ ਹੀ ਸਾਰੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੇਧ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਜਾਣ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਪਿਰਾਂ ਦਾ ਮਨ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਦ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਮੁਹਾਵਰੇ 'ਜਿਮਣੁ ਮਰਣਾ ਹੁਕਮੁ ਹੈ', 'ਸਭਨਾ ਮਰਣਾ ਆਇਆ', 'ਮਰਣੁ ਲਿਖਾਏ ਮੰਡਪੁ ਪੇ ਆਏ', 'ਜਿਨ ਕੀ ਚੀਰੀ ਦਰਗਹ ਪਾਟੀ', 'ਰਜ ਨਾ ਕੋਈ ਜੀਵਿਆ', 'ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ਨਾ ਮਿਟਈ' ਜਿਹੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਵੀ ਦੁਹਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਕਥਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਆਮ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵੇਲੇ, 'ਦੇਖ ਪਰਾਈਆ ਚੰਗੀਆ', 'ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾਇਆ ਕੋ ਗਾਲੈ', 'ਰੂਪੈ ਕਾਮੇ ਦੇਸਤੀ';

ਰੋਜੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ ਲਈ 'ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤਿ ਕਰੇ', 'ਜਲ ਮਹਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇਅਨ', 'ਜਿਸ ਗ੍ਰਿਹ ਬਹੁਤ ਤਿਸੇ ਗ੍ਰਹ ਚਿੰਤਾ'; ਫੋਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ 'ਗਲੀ ਅਸੀਂ ਚੰਗੀਆ', 'ਗਲੀ ਭਿਸਤਿ ਨ ਜਾਈਐ', 'ਬਹੁਤਾ ਬੋਲਣੁ ਝਖਣੁ ਹੋਇ' ਅਤੇ ਪਾਪੀ ਧਨਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ 'ਪਾਪਾ ਬਾਝਹੁ ਹੋਵੈ ਨਾਹੀ', 'ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਇਹ ਖੂਬੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤੁਕ ਬੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਅੱਧੀ ਤੁਕ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੀ ਦੂਜਾ ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ 'ਹਥੁ ਨ ਲਾਇ ਕਸੁਭੈ ਜਲਿ ਜਾਸੀ ਢੇਲਾ' ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ 'ਹਥੁ ਨ ਲਾਇ ਕਸੁਭੈ' ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਅੱਧੀ ਤੁਕ ਦਾ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ, ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਲ ਝੁਕਾਅ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਵੀ ਦਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਇੱਢਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਜਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਦੂਜੇ ਸਾਹਮਣੇ 'ਦੇਖ ਪਰਾਈਆ ਚੰਗੀਆ ਮਾਵਾਂ ਭੈਣਾ ਪੀਆਂ ਜਾਣੈ' ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਚੋਰ ਕੀ ਹਾਮਾ ਭਰੇ ਨਾ ਕੋਇ' ਕੋਈ ਸਾਧ ਹੀ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਮੁਹਾਵਰੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸੇ ਹੋਰਾਫੇਰੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਧਨ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਜਦ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ

ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਝੂਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਦੀਨ ਦੀਨੁ ਗਵਾਇਆ ਦੁਨੀ ਸਿਉ ਦੁਨੀ ਨ ਚਾਲੀ ਸਾਖਿ॥' (ਭਗਤ ਕਬੀਰ)

ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਢੁਕਵਾਂ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵਰਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਸਮਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ 'ਚ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਗੁੱਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਟੋਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ 'ਸੋਚੈ ਸੋਚਿ ਨਾ ਹੋਵਈ' ਮੁਹਾਵਰਾ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ 'ਸੋਚੈ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਸਰੀਰ ਦੀ ਸੁੱਚਮ' ਨਾਲ ਹੈ।

ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਮੁਹਾਵਰੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਗਲਤ ਉਚਾਰਨ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਕਈ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ 'ਰੁਖੀ ਸੁਖੀ ਖਾਏ ਕੋ ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ ਪੀਉ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਰੁਖੀ ਸੁੱਕੀ ਖਾ ਕੋ ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ ਪੀ' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਰਾਹੀਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਈਏ ਤਾਂ ਕਿ 'ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ' ਦੇ ਅਟੱਲ ਬਚਨ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਬਣ ਸਕਣ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਇਹ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸੁਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦਾ ਰਹੇ।

***ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਮਾਰਗ ਸਾਹਿਬ, ਆਬਰਨ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ।**

ਹਜਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਨੇਰੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਆਸਮਾਨ 'ਚ ਚਮਕਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਅਸਚਰਜ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੋਣੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਨਾ ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਰੁਸ਼ਨਾਏ ਸ਼ਹਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕੀ ਹਨ? ਇਸ ਪਾਸੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਅਣਜਾਣ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਰਕਿਆਂ

ਹਰਜੀਤ ਦਿਓਲ, ਬਰੈਂਪਟਨ
ਫੋਨ: 905-676-9242

'ਚ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਲਵਾਈ। ਬੁਝਾਰਤ ਬਣੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਹਰਕਤ 'ਚ ਆਇਆ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੈਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਰਲੇ ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਕੁ ਤਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਦਲਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਹਰ ਰਾਤ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਤਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਪਲੈਨਟ' (ਗ੍ਰੀਕ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਘੁੱਮਕਤ) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਕ ਦੇਵਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਚਮਕਦਾਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ

ਅਸਲ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ

ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਦੇਵਤਾ ਵੀਨਸ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੇ ਦੇਵਤਾ ਮਾਰਸ, ਦੂਜਾ ਚਮਕਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਭ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜ਼ਿਊਪੀਟਰ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਮਰਕਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਖਰੀ ਤਾਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਸੈਟਰਨ ਕਹਾਇਆ। ਸੰਨ 1610 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਇੰਨੀ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੀ।

ਇਟੈਲੀਅਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਗੈਲੀਲਿਓ ਗੈਲੀਲੀ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਈਜਾਦ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅਦਭੁਤ ਯੰਤਰ 'ਟੈਲੀਸਕੋਪ' ਨਾਲ ਤਜਰਬੇ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਸਿਰਫ ਜਹਾਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਜੰਗਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਦ ਗੈਲੀਲਿਓ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਖੋਜ ਵੱਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਚੰਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਧਾਤੂ ਦਾ ਗੋਲਾ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖਿਆਂ ਧਰਤੀ ਜਿਹਾ ਗ੍ਰਹਿ ਨਜ਼ਰੀਂ ਆਇਆ। ਹੁਣ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਰੇਸ਼ ਫੜ ਲਈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੰਜ ਪਲੈਨਟ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧਰਤੀਆਂ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜਿਊਪੀਟਰ ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਕਈ ਚੰਨ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਮਿਕ ਚਰਚਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਨਿੱਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅੱਗੇ ਆਖਰ ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ ਪਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਿਆਸੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਏਲੀਅਨਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਵਲ ਲਿਖੇ ਗਏ।

1781 ਈਸਵੀ 'ਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵਿਲੀਅਮ ਹਰਸ਼ਲ ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਦੂਰਬੀਨਾਂ (ਟੈਲੀਸਕੋਪ) ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਕਾਸ਼ ਦੇ ਦੇਵਤੇ ਯੂਰੇਨਸ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਇੱਕ ਪਿਛੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਸਨ-ਰੈਵਰੈਂਡ ਟੀ. ਜੇ. ਹਸੇ (1834), ਜੌਹਨ ਕਾਊਚ ਅਡਮ, ਅਰਬਨ ਲੀ ਵਰੀਅਰ ਅਤੇ ਜੌਹਨ ਗੈਲੇ। ਸੱਤਵੇਂ ਗ੍ਰਹਿ ਨੈਪਚੂਨ ਦੀ ਖੋਜ ਪਿਛੋਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ, ਪਰ

ਅਚਾਨਕ 1859 ਵਿਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਡਮੰਡ ਲਸਬਾਲਟ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਗ੍ਰਹਿ ਪਲੂਟੋ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੱਭਿਆ ਅਖੀਰਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਗ੍ਰਹਿ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਸ ਸਿਰਫ 2400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਣੇ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਮਿਲੀਅਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਧਰਮ ਵਾਂਗੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ,

ਇਸ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖਗੋਲ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਨੌਵੇਂ ਗ੍ਰਹਿ ਪਲੂਟੋ ਨੂੰ ਪਲੈਨਟ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਡਵਾਰਫ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਪਲੂਟੋ ਪਲੈਨਟ ਦੀ ਮਿਥੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਦਲਾਓ ਲਈ ਕੋਈ ਝਗੜੇ ਫਸਦ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਸੂਲ

ਹੈ, 'ਬਦਲਾਓ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਖੜੋਤ ਮੌਤ।'

ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਹੋਏ ਚਮਤਕਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਅੱਜ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਈਆਂ ਹਨ, ਅਸਚਰਜ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਟੱਪ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਆਕਾਸ਼ 'ਚ ਚਮਕਦੇ ਤਾਰੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸੂਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲਾ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਰ੍ਹੇ ਦੂਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਇੱਕ ਸਕਿੰਟ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚੱਲੀਏ ਤਾਂ 4.5 ਸਾਲ ਵਿਚ ਓਥੇ ਅਪੜਾਂਗੇ। ਹੁਣ ਦੱਸੋ, ਚਿੱਟੇ ਚੋਗਿਆਂ ਜਾਂ ਭਗਵੇਂ ਲਿਬਾਸ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਅਖੌਤੀ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਿਆਸ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸ ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ? ਪਰ ਅਸਲ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀਆਂ ਨਾਲ ਰੂਬਰੂ ਹੋਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੁੱਪ ਚੁਪੀਤ ਕਿਸੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਜਾ

ਬੈਠਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਬਿਨਾ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਨੂੰ ਕੁੰਡੀ ਲਵਾਇਆਂ ਤੁਸੀਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਮਸੀਹਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕਰ ਵਿਲੱਖਣ ਇਨਸਾਨੀ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਬਾਹ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵਕਤ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਕਲੀ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀਆਂ ਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ।

ਸਾਖੀਓਂ ਨੂਰ ਝਰੇ-ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕਲ-ਕਲ ਵਿਚੋਂ
'ਨਾ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ'
ਧੁਨ ਉਪਜੀ ਹੈ...।

ਚੁੱਭੀ-3
ਅਕਾਲ ਵੇਈ 'ਚ
ਸੁਰਤ ਨੇ ਚੁੱਭੀ ਮਾਰੀ
ਰੋਸਨੀ ਵਿਵੇਕ ਤੋਂ
ਰੰਗਲੀ ਰਫਤਾਰ ਮੰਗਣ ਲੱਗੀ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਵਰ੍ਹੇ
ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਸਿਮਟ ਗਏ
ਇਹ ਅਗੰਮੀ ਸਫਰ
ਉਦਾਸੀਆਂ ਲਈ ਪੁੱਟਿਆ
ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ
ਸਮੇਂ ਦੀ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਲਿਖੀ
ਸੱਜਰੀ ਇਬਾਰਤ

'ਨਾ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ'
ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ
ਮੈਂ ਕੀ ਗਤ ਜਾਣਾ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜੇ
'ਭੁੱਬ ਜਾਣ' ਤੇ 'ਚੁੱਭੀ ਮਾਰਨ' ਦਾ
ਫਰਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਿਆ...।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ
ਅਤੇ ਭਾਈਆ ਜੈ ਰਾਮ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
ਲੋਧੀ ਆ ਕੇ ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਦੇ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ
ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ 'ਤੇਰਾ ਤੇਰਾ' ਤੋਲਣ ਦੀ ਸਾਖੀ
ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣੁ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਤਿ, ਸੰਤੋਖ ਗਿਆਨ ਆਦਿ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ
ਮਨੁੱਖੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਕਦਰਾਂ
ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ
ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਭੁੱਖਾ ਨਾ ਰਹੇ, ਕੋਈ ਮੇਰ-
ਤੇਰ, ਉਚ-ਨੀਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਵਿਤਾ 'ਮੋਦੀਖਾਨਾ'
ਅਤੇ 'ਤੇਰਾ' ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਤਸੱਵਰ ਦਾ ਹੀ

ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ,
ਕਾਇਨਾਤ ਤਰਾਜ਼ੂ
ਦੇਵੇਂ ਪਾਸੇ ਹੋਵਣ
ਸੱਚ ਦੇ ਛਾਬੇ
ਸਭਨਾਂ ਹੋਠੀ
ਰੱਜ, ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ
ਨਿਵਾਲਾ ਹੋਵੇ
ਕਾਸ! ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ
ਹੋਵੇ ਐਸਾ ਮੋਦੀਖਾਨਾ।

ਤੋਲਣਹਾਰੇ ਮੂੰਹੋਂ
'ਤੇਰਾ' ਨਿਕਲਣ ਵੇਲੇ
ਕੰਨੇ ਦੀ ਬਿੰਦੀ
ਜੱਦ ਡਿੱਗੀ
ਸੂਰਜ ਹੋਈ
ਉਸ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ
ਸਾਰਾ ਜਗਤ-ਪਸਾਰਾ
'ਤੇਰਾ' ਦਿਸਿਆ।
ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕੁੱਲ
ਅਠਾਸੀ ਸਫਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਲੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ
ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਰੀਬ ਹਰ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ

ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਨੰਦ ਵੀ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਜਾਣਿਆ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਚੀਨਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਤੌਰ ਨਾਨਕ ਨਾਮ-ਲੇਵਾ, ਅਸੀਂ ਬਾਬੇ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਕਹਾਉਂਦੇ ਸਿੱਖ ਅੱਜ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ? ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਏ, ਜਾਤ-ਪਾਤੀ, ਉਚ-ਨੀਚ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਕੀ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵੀ 'ਵਾਰ ਆਸਾ ਕੀ' ਵਿਚ ਦਰਸਾਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ? ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ 'ਨਾਨਕ ਸਾਇਰ' ਆਖਰੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ/ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਾਠਕ ਕਿਤਾਬ ਖਰੀਦ ਕੇ, ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕਰਨਗੇ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜਿੰਨਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਸਾਥ ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮਾਣਿਆ, ਰਬਾਬ ਰਾਹੀਂ ਰੱਬੀ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ-ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ

ਨਹੀਂ ਆਇਆ; ਸਾਬ ਏਨਾ ਲੰਬਾ ਸੀ ਕਿ ਆਖਰੀ ਸੁਆਸ ਵੀ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਹੀ ਲਏ, ਪਰ ਸਾਖੀਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਢਾਡੀਆਂ-ਕਕੀਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਜਿਹੀ ਰੂਹ ਨੂੰ, ਜਿਹੜੀ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਬਾਬੇ ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਭੁੱਖ ਦਾ ਸਤਾਇਆ ਹੀ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਉਸ ਰੂਹ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਮਰਦਾਨਾ' ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵਿਚੋਂ ਕਰਕੇ ਲੇਖ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹਾਂ,
ਸੂਖਮ ਸੁਰਾਂ ਦਾ
ਸਥੂਲ ਮੁਜੱਸਮਾ
ਸਥੂਲ ਰਬਾਬ ਦਾ
ਸੂਖਮ ਰਸ
ਸੂਖਮ ਰਾਗ ਦਾ
ਸਥੂਲ ਅਕਸ
ਸਥੂਲ ਤਾਰਾਂ ਦਾ
ਸੂਖਮ ਨਾਦ।
ਮੇਰੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸੋਹਲ ਦੀ ਇਹ ਨਿੱਕੀ ਕਵਿਤਾ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਗੁਰੂ ਵਰੋਸਾਈ ਰੂਹ ਨੂੰ ਭਾਵਭਿੰਨੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ। ਆਮੀਨ!

ਹਥਲੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਇੰਦਰਜੀਤ ਚੁਗਾਵਾਂ ਨੇ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਬਰੋਟੇ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਲਹਿੰਦੇ-ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਅੰਦਰ ਖਿਲਰੀ ਛਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਟੁੰਬਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਸ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸਿਓਂ ਫਿਰਕੂ-ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਤੇ ਕੱਟੜਵਾਦ ਦਾ ਕੁਹਾੜਾ ਜਿੰਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਛਾਂਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਓਨਾ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਮੌਲੇਗਾ! ਲੇਖਕ ਨੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਮਰਦੇ ਐ? -ਸੰਪਾਦਕ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਕਾਊਂਟੀ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਰੀਡਲੀ। ਮਾਊਂਟੇਨਵਿਊ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਡ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਟਰੱਕ 'ਚੋਂ ਬੱਲੇ ਉਤਰ ਕੇ ਰੈਸਟ ਰੂਮ ਜਾਣ ਲਈ ਵਧੇ ਤਾਂ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਗੁਰ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਗਾਹ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਗਈ ਤਾਂ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੇ ਸਨ। "ਜ਼ਰੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣਗੇ!" ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਹੱਥ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪੈਰ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਹੋ ਤੁਰੇ। ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਉਹ ਵੀ ਛੱਡ ਪਾ ਮਾਰ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਆਏ। "ਕੀ ਹਾਲ ਬਈ ਜਵਾਨੋ?" ਮੈਂ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਉੱਚੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਅੱਗੇ ਹੋ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ। "ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੋਂ?" ਇਹ ਸਵਾਲ ਪਰਵਾਸੀਆਂ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਚੁਗਾਵਾਂ
ਫੋਨ: 559-779-9805

ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਆਮ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਜੀ ਮੈਂ ਸਿਆਲਕੋਟ ਤੋਂ, ਇਹ ਆਤਿਫ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ।" ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਹਿਵਾਨ ਹੀ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, "ਉਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ...!" ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜਿਵੇਂ ਉਬਾਲ ਜਿਹਾ ਉਠ ਖੜੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਹੀ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੜ੍ਹਾਂਵਾਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਿੰਡ ਪਾਓਲਾਣੀ ਜੰਡਿਆਲਾ (ਚੱਕ ਨੰ. 101) 'ਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਆਏ ਸਨ।"

ਜਾਵੇਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਈ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਜੰਮਣ ਭੋਇ ਨੂੰ ਓਨੇ ਹੀ ਮੋਹ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦੇ

ਇਹ ਮੋਹ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਦੇਖ ਕੇ। ਜਾਵੇਦ ਜਦ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮੇਰੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਜਾਵੇਦ ਦਾ ਪਿੰਡ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਈ ਹੈ। ਉਹ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, "ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਫੌਂਤ ਹੋਏ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੜ ਪਏ। ਦੋਵੇਂ ਆਖਣ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਬਾਬਾ ਐ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਇਸ 'ਤੇ। ਫੇਰ ਆਖਰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਾਬੇ ਦਾ ਕਫਨ ਪਾਤ ਕੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਚਾਦਰ ਪਾੜੀ ਗਈ, ਵੰਡ ਦੀ ਲਕੀਰ ਵੀ ਆ ਕੇ ਉਸੇ ਥਾਂ ਪਈ।"

ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਨੋਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਨਾ ਪਾੜੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਵੰਡ ਦੀ ਲਕੀਰ ਵੀ ਨਾ ਪੈਂਦੀ! ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਮਾਣ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦਲਜੀਤ ਵਿਰਕ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਲਾਘਾ ਕਿੱਥੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਸੀ! ਮੈਂ ਨਾਲ ਈ ਗੱਲ ਜੋੜੀ ਕਿ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਜੋ ਲਾਘਾ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਬੇ ਦੇ ਦੁਆਰੇ, ਉਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਬਣ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਛਿੱਡਿਆ ਤਾਂ ਜਾਵੇਦ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਹਾਲ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਹ ਬੀਬੀ ਜੀਹਦਾ ਨਾਂ ਅੰਜਨਾ ਓਮ ਕਸ਼ਿਅਪ ਐ, ਬਾਹਲੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਦੀ ਐ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕੱਲੀ ਅੰਜਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਾਡਾ

ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ!

ਸਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਹੀ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਐਨ. ਡੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਹੀ ਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਰਵਿਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਣਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਭਾਜੀ ਉਹ ਬੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਈ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ।"

ਜਾਵੇਦ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ, "ਇੱਕ ਇੰਡੀਅਨ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਜਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਯਾਰ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਈ ਵੱਖਰੇ ਓ ਯਾਰ!' ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਹੋ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਜਾਂਦੇ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਓ ਤੇ ਉਥੋਂ ਅੱਵਲ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮੁੜਦੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਜੇ ਮੁੜਦੇ ਓ ਤਾਂ ਤਾਬੂਤ 'ਚ ਬੰਦ ਹੋ ਕੇ।"

ਆਤਿਫ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਇੱਕ ਲੋਕ ਬੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਆ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ! ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਦਰਅਸਲ ਬੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਈ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੇ ਬਣਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ।

ਜਾਵੇਦ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਤੁਹਾਡੇ ਕੁਝ ਇੰਡੀਅਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕੌਪ ਕਦੋਂ ਬੰਦ ਹੋਣਗੇ?' ਮੇਰਾ ਜੁਆਬ ਸੀ, 'ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਗਏ, ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਕਤਲੇਆਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਗਏ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਬਿਹਤਰੀ ਇਸੇ 'ਚ ਹੈ ਕਿ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਘਰ ਸਾਂਝੀਏ।' ਇਹ ਜੁਆਬ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਬੜਾ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਮਰਦੇ ਐ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੌਮ ਦੇ ਜਵਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਰਦੇ? ਮਾਮਲਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਤੇ ਮਰਨ ਪੰਜਾਬੀ, ਭਲਾ ਇਹ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋਈ! ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।"

ਜਾਵੇਦ ਦੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਸਭ ਠੀਕ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਬਚਿਆ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

ਜਾਵੇਦ ਤੇ ਆਤਿਫ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਸਮੁੱਚੇ-ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ। ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਅੰਗ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਵਾਮ ਦੀ ਦਿਲੀ ਤਮੰਨਾ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਤ ਜਾਣੂੰ ਸਾਂ, ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧੂਣੀ ਸੇਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਾਪਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸਿਰਜਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਉਢੇਂ ਹੀ ਜਿਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਭਾਪਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੀ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੰਦਾ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣਿਆ! ਉਹ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਕਾਫਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਸਨ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ। ਜਾਵੇਦ ਤੇ ਆਤਿਫ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਨਫਰਤੀ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ।

ਜਾਵੇਦ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਦਿਲ 'ਚ ਡੂੰਘੀ ਉਤਰ ਗਈ, "ਕਿਹੜਾ ਮਸਲਾ ਐ, ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਣ ਤੇ ਰੱਟਾ ਮੁਕਾਉਣ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੈਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੇਣ।"

ਜਾਵੇਦ ਤੇ ਆਤਿਫ ਨੂੰ ਲੋਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਗੱਲਾਂ ਸਨ ਕਿ ਮੁੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰਹੀਆਂ।

ਲੂਹ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧੁੱਪ ਦਾ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਪੈਣਾ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ ਤੇ ਫਰਜ਼ ਵੀ! ਅਸੀਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੰਬਰ ਲਏ ਤੇ ਜੰਦੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋਏ! ਉਹ ਸੱਦਾ ਦੇ ਕੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਾ ਤੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਵੀ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੱਦਾ ਏਨੀ ਅਪਣੱਤ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਜੀ ਕਰੇ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂ। ਉਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੇ 'ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ' ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ! ਉਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ 'ਅਤਿਵਾਦੀ' ਬਣ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦਾ ਹੈ।

ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਲਾਇਆ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਬਰੋਟਾ ਕਿੰਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ! ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜਿਆਂ 'ਚੋਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਆਪਸ 'ਚ ਕਰਿੰਘੜੀ ਪਾਈ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਘੋਲੀ ਗਈ ਮੁਹੱਬਤੀ ਮਿਠਾਸ ਸਾਡੀਆਂ ਰਲਾਂ 'ਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਰੋਟਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ! ਇਹ ਹਰ ਰੰਗ ਦੀ ਹਨੇਰੀ, ਹਰ ਤੂਫਾਨ ਅੱਗੇ ਤਣੇਗਾ! ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸਿਓਂ ਫਿਰਕੂ-ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਤੇ ਕੱਟੜਵਾਦ ਦਾ ਕੁਹਾੜਾ ਜਿੰਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਛਾਂਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਓਨਾ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਮੌਲੇਗਾ!

ਜੀਓ ਜਾਵੇਦ, ਜੀਓ ਆਤਿਫ!
ਜੀਵੇ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ!!
ਜੀਵੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਜੀਵੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ!!!

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਤ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ 'ਦਾਤ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਜਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਜੰਮਣ ਸਾਰ ਹੀ 'ਕਾਕੇ' ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਇਕ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਕੇ ਲਾਇਸੰਸ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਪੀਕਰ ਰਖਵਾ ਕੇ 'ਸਿੰਧੂ ਮੁਸੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਾਲੇ' ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੋ.)
ਫੋਨ: 91-94175-18384

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ, ਜਨਮ-ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਸਾਇਕਲਾਂ 'ਤੇ ਭੱਸੜ ਭਨਾ ਭਨਾ ਕੇ ਜਾਂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਧੱਕੇ ਖਾ ਕੇ ਮਸਾਂ ਦਸਵੀਂ, ਪਲੱਸ ਟੂ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੀ. ਏ. ਪਾਰਟ ਵੰਨ ਜਾਂ ਟੂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਕਈ ਕੋਈ ਟਾਵਾਂ ਟਾਵਾਂ ਬੀ. ਏ. ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਅੱਗੇ ਤਪੋ ਹੋਏ ਦੋਜ਼ਖ ਦੀ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਹਾਲ-ਪਾਹਰਿਆ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨੌਜੁਆਨ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖਾਹਮਖਾਹ ਮਰਨ ਦਾ ਚਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਲੁੱਬੜ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਦੇਸ਼-ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਅੱਕਿਆ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼-ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਟੁੰਬਦੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ

ਭਰਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਤੱਕ

ਮੁਰਦਾ ਬਾਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਜਿੰਦ ਨਾਅਰਿਆਂ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਠਣ ਲਈ ਬਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਕਿ ਹੁਣ ਹਰੇਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਜੀਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾਂ ਕਿ ਜਦ ਕੋਈ ਜਿਵੇਂ-ਕਿਵੇਂ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੌਜੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਤੇ ਫੌਜੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਜੂਝ ਮਰਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਅੰਦਰ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੱਕ ਵੀ ਇਹ ਜਜ਼ਬਾ ਅਸਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਫੌਜੀ ਦਾ ਬ੍ਰੇਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰੇਡ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਅਰਥ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਅਰਥ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਫੌਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਧੀ ਪੁੱਤ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਸਲ ਧੀ-ਪੁੱਤ ਸਦਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜਦ ਕਿਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਣਾਅ ਵਧਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਪਤਨੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਗੋਤੇ ਖਾਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬੱਚੇ ਡੌਰ-ਭੌਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਪ, ਦਾਦੇ ਤੇ ਚਾਚੇ-ਤਾਏ ਗਹਿਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਉਤਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੱਢ ਵੱਢ ਖਾਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਤਣਾਓ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਪੇ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਵਾਲੇ 'ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਬਲਦ' ਦੀ ਜੂਨ 'ਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣਨ ਕਰਕੇ, ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਦਾ ਪੁੱਤ ਜਦ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਉਤਰੇ ਅੱਥਰੂ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵੀ ਰੋ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ 1971 ਦੀ ਜੰਗ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਡਾ ਸਾਹ ਸੂਤਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦ ਉਹ ਜੰਗ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਏਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਸਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਘਰ ਰੱਬ ਉਤਰ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਦਿਨ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਲੋਕਾਰਾ ਦਿਨ ਸੀ।

ਅਮਨ ਕੀ ਸ਼ੈਅ ਹੈ ਤੇ ਅਮਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਸਿਰਫ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਚੂਅਲ ਜੰਗ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਚੂਅਲ ਜੰਗ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਤੇ ਮਾਂਵਾਂ ਦੀ ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਦਿਹਾੜੀ ਗੁਰੂਆਂ ਤੇ ਪੀਰਾਂ-ਫਕੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਬੜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮਾਂ ਹੋਣ ਤੇ ਫੌਜੀ ਦੀ ਮਾਂ ਹੋਣ 'ਚ ਬੜਾ ਫਰਕ ਹੈ, ਇਵੇਂ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਤੇ ਫੌਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੋਣ 'ਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਬਾਪ ਤੇ ਭੈਣ ਭਾਈ ਹੋਣਾ ਵੀ ਆਮ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਹਿਮਦ ਨਦੀਮ ਕਾਸ਼ਮੀ ਦਾ ਇਕ ਪਾਤਰ 'ਹੀਰੇ ਸ਼ੀਮਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀਰੇ ਸ਼ੀਮਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ' ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਜੰਗ ਦੀ ਹਿਰਦੇਵੇਦਕ ਗੱਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਲਾਸ਼ ਦੇਖੀ। ਜਰਮਨ ਸਿਪਾਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਏਨਾ ਸੋਹਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੂਰਤ ਛਾਪ ਲੈਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ

ਉਹਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਫੋਲੀਆਂ ਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਲਿਟ ਨਿਕਲੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਫੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸੁੱਕੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ; ਨਾਲੇ ਇਕ ਮੁਚੀ ਹੋਈ ਤਸਵੀਰ, ਇਕ ਕੁੜੀ ਦੀ। ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਏਨੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਸਨ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ, ਕਸਮ ਕਰਾਨ ਦੀ, ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰ ਜਾਏ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪੁੱਛ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਤੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਵੇਂਗਾ?"

ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਖਬਰ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਮਰਿਆ ਸੀ ਤੇ ਪਤਾ ਈ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਤਲਾਂ ਬਦਲੇ ਸੱਤ ਰੁਪਈਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲੀ-ਇਹ ਸੱਤ ਠੀਕਰੀਆਂ, ਇਹ ਸੱਤ ਲਾਹਨਤਾਂ।

ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੀਹ ਪੁੱਤਰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਨ। ਅਖਬਾਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਤੇ ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗ ਵਿਚ ਨਿਰਭੈ ਯੋਧਿਆਂ ਵਾਂਗ ਲੜੇ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ, ਭੈਣ ਭਾਈ, ਬੱਚੇ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੁਹੱਬਤ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ, ਆਪਣੀ ਮੰਗੋਤਰ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਯਾਦ ਆਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਠੀ 'ਚੋਂ ਵੀ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਕਿਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸਧਰਾਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰਮਾਨ, ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੇ ਸਪਨੇ ਤੇ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣਗੇ।

ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਜੀ ਭਰਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜੀਅ ਨੂੰ ਚੰਦ ਛਿੱਲਤਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ

ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਚੰਗੇ ਸਨ, ਜੋ ਜੰਗ ਵਿਚ ਲੜ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਲਾਮਾਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਪਣਾ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਕੇ, ਜੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਮੁੱਲ ਬਸ ਏਨਾ ਹੀ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਫਖਰ ਕਮਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਿਰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਨਾਅਰਿਆਂ ਤੇ ਨਖਿੱਧ ਚਾਕਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ-ਦਸ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜੁਆਨ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨਾਲ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸਾਂਝ ਪਾ ਸਕਣ ਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿ ਸਕਣ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 1965 ਅਤੇ 1971 ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੂਝ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਐਲਾਨ, ਉਹ ਵਾਅਦੇ ਵਫਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਉਹ ਪਾਪ ਨੁਮਾ ਗਲਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੱਥਲਾ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਠਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਗੈਰਕਨੂੰਨੀ ਤੇ ਬੇਨਾਮੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ-ਬਖੁਦ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਜੂਝ ਮਰਨ ਦਾ ਫੌਜੀ ਜਜ਼ਬਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗਲੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਮਗਰਮੱਛਾਂ ਵਰਗੇ ਮੂੰਹ ਅੱਡੀ ਖੜ੍ਹੇ ਆਈਲੈਟਸ ਸੈਂਟਰ ਸਾਡੇ ਨੌਜੁਆਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਹੜੱਪ ਜਾਣਗੇ।

ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਵਾਲੀ ਗੱਠੜੀ

ਲਾਇਲਪੁਰ (ਹੁਣ ਫੈਸਲਾਬਾਦ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ 1925 ਨੂੰ ਜਨਮੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿੰਡਸਰ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਵਿਚ ਕਿਆਮ ਕੀਤਾ। ਵਿੰਡਸਰ ਉਹ ਚਾਰ ਸਾਲ, 1938 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1942 ਤਕ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ। 1942 ਤੋਂ 1944 ਤਕ ਦੋ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਲਾਏ। ਫਿਰ 1946 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ 14 ਸਾਲ ਗ੍ਰਿੰਡਲੇਜ਼ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1961 ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਗਏ। 1962 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੌਕਫੈਲਰ ਫੈਲੋਸ਼ਿਪ, 1990 ਵਿਚ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਅਤੇ 2011 ਵਿਚ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਮਿਲਿਆ। ਸ਼ਰੂਤੀ ਹਰੀਹਰਾ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲਾ ਸਫਰ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ 'ਏ ਫਾਰ ਆਫਟਰਨੂਨ' ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਕਲਾ ਆਲੋਚਕ ਜਗਤਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 1947 ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਬਾਰੇ ਬਣਾਏ ਇਕ ਚਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ। ਦੇਸ਼, ਕਾਲ, ਹਾਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਰਥ ਸਦਾ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਕੀ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਮੰਗ ਕੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਨੇ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵੰਡ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੁਝ ਕੁ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ/ਲਕੀਰੀ ਖਾਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਇਹ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਬਤ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਂਟਿੰਗ ਕਦੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਸਿਰਲੇਖ ਕੀ ਹੈ, ਆਕਾਰ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚਰਚਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਘਟਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਤਿਹਾਸ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਖਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਦਾ ਅੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਰਿਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਗਤਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-98990-91186

ਚਿੱਤਰ ਮਾਹੌਲ ਤਾਂ ਸਿਰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਝਾਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਜਨ-ਸਮੂਹ ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਾਲਾ ਸ਼ਖਸ, ਜਵਾਨ ਪੁਰਖ-ਇਸਤਰੀ, ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਡਰ, ਮਜ਼ਬੂਰ, ਦੁਖੀ, ਸਤਾਏ ਅਤੇ ਖੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਜਿਹੇ ਆਪ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਸ-ਪਾਸ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਆਪ ਨਹੀਂ ਚੁਣੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਦੁੱਖ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਾਨਵਰ ਵੀ। ਇਹ ਜਨ-ਸਮੂਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਠੜੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਦਾ ਜਨਮ 1925 ਵਿਚ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਹੁਣ ਫੈਸਲਾਬਾਦ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਸੌਖਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 1938 ਤੋਂ 1942 ਤਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਾਰਨ 1946 ਵਿਚ ਗਰਿੰਡਲੇਜ਼ ਬੈਂਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਿਮਲੇ ਆ ਠਹਿਰਿਆ। ਚੌਦਾਂ-ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਬਾਅਦ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਉਪਰ ਕਲਾ-ਚਰਚਾ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣ ਲਿਆ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਬੰਬਈ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਉਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਹ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਆਰਟ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਦੁਖਾਵੀਂ ਵੰਡ ਪੰਜਾਬ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਸੀ। ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਵਾਰੀ ਲਕੀਰ ਨੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਕੀਰ ਦਿੱਤਾ। ਖਿੱਚੀ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਜਿਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਣਾ ਵੀ ਸੀ। ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਇਸ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਦੀ ਜੋ ਹਾਲਤ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਵਾਪਰਿਆ, ਚਿੱਤਰ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਣ ਮਾਤਰ ਹੈ।

ਜੋ ਕੁਝ ਜਿਵੇਂ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਜ਼ਮੀਨੀ ਟੁਕੜੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਟੁਕੜੇ ਵੱਲ ਪਲਾਇਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਵੱਡ-ਟੁੱਕ ਉਸ ਦਾ ਖਾਸਾ ਰਿਹਾ। ਦ੍ਰਿਸ਼ ਉਸ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਮੁੱਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਮੌਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੁਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੁਰਨ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਤੁਰ, ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਤੁਰਦਿਆਂ-ਤੁਰਦਿਆਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਠਹਿਰਦਾ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਹੋ ਪਤਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਭ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਗਤੀ ਬਹੁ-ਅਰਥੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਕਿਸਾਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅੱਜ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਚਿੱਤਰ ਵਿਚਲਾ ਪਰਿਵਾਰ

ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਅਰਥਚਾਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਮੱਝ ਅਤੇ ਬੈਲ। ਉਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਏਧਰ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ। ਚਿੱਤਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਰੇਮ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿੱਖ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਪੱਗ ਬੱਝੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਫੈਦ ਦਾਹੜਾ ਹੈ। ਕੱਦ ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੇਰਾ ਹੈ। ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਦਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਨੇੜੇ ਦੀ ਵਸਤੂ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਦੂਰ ਦੀ ਵਸਤੂ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਛੋਟੀ ਲੱਗੇਗੀ ਪਰ

ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿੱਖ ਤੱਕ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਹਨ। ਕੈਨਵਸ ਸਪੇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ

ਤਿਆਗਣ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੋ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਸੀ, ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ। ਮੁੜ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕੈਨਵਸ ਉਪਰ ਉਤਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਅੰਗੇ ਵੱਲ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਿਛਾਹ ਵੱਲ ਸਿਰ ਘੁਮਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ। ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਘਰ ਤਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ ਦੀ ਆਸ ਹਰ ਰਿਫਿਊਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਗਈ।

ਜੇ ਰੰਗਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਗੁਲਾਬੀ, ਸਫੈਦ, ਗੂੜ੍ਹੇ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਮਟਿਆਲੇ ਦਾ ਦਖਲ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਰੰਗ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਜੇ ਵੱਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ ਨੂੰ ਤੁਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਜਲਾਪਣ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਵਾਲਾ ਚਿੱਤਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਰੂੜ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰਖੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਅਚੇਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਚੇਤ, ਬਜ਼ੁਰਗ (ਸਹੁਰਾ) ਅਤੇ ਔਰਤ (ਨੂੰਹ) ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਮਾਜਿਕ ਨੇਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਸੁਖ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੁੱਖ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੋਵੇ। ਦੋਹਾਂ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿੱਥ ਅਤੇ ਪਰਦੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਹੁਰਾ ਅੱਗੇ ਹੈ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਬੋੜਾ ਪਿੱਛੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਲੀ ਵਿੱਥ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਿੱਤਰ ਇਥੇ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ, ਅਗਾਂਹ ਤੁਰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੂੰਹ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਢਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸਗੋਂ ਪਰਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਤਕਾਲੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਸੀ ਕਿ ਵਡੇਰਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨੂੰਹਾਂ-ਧੀਆਂ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਔਰਤ ਦਾ ਲਿਬਾਸ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ। ਸਿਰ ਗੁਲਾਬੀ ਚੁੰਨੀ, ਗਲ ਨੀਲੀ ਕੁੜਤੀ ਅਤੇ ਤੇੜ ਗੂੜ੍ਹੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਘੰਗਰਾ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਫੜੀ ਤੁਰ ਰਹੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਅਣਵਾਰੇ ਕੇਸ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਖਿੱਚੀ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਏਧਰ-ਓਧਰ ਹੋਏ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚਾਂਗੇ, ਉਥੇ ਚੈਨ ਨਾਲ ਰਹਾਂਗੇ ਪਰ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਸੰਤਾਲੀ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਇਕ ਪੇਂਟਿੰਗ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਆਪਣੀ ਇਕ ਪੇਂਟਿੰਗ ਨਾਲ।

ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਰਚਨਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਉਪਰ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਦੀ ਛਾਪ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੱਤਰ ਭਾਵੇਂ ਚਿਰ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਗੁਣ-ਲੱਛਣ ਸਾਂਝੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਵਾਰ ਕੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਹੋਰ ਪਰਿਪੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਕ ਸਪੇਸ ਹਿੱਤ ਖਾਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਪੇਸ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਅੰਦਾਜ਼।

ਛੋਟੀ ਸਪੇਸ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੱਡੀ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਪਾਟ/ਸਮਤਲ ਰੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਉਹ ਛੋਟੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਕਾਰਾਂ, ਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਫੜਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਲਕੀਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਆਭਾਸ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਆਸਮਾਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਦਿਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਪੇਂਟਰ ਨੇ ਕੈਨਵਸ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਆਸਮਾਨ ਦੇ ਭੇਦ ਨੂੰ ਅਭੇਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਪਰਨਾ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਜਿਥੇ ਗਹਿਰਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਪਾਸਾਰੀ ਆਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਿੱਤਰ ਤਾਂ ਵਾਪਰੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਜਾਵਟੀ ਪੱਖਾਂ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਗੁਣ-ਲੱਛਣਾਂ ਲਈ ਇਹਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ।

ਵੰਡ ਦੇ ਅਸਰ ਖੱਲੇ ਜੋ ਅਸਥਿਰਤਾ, ਡਰ, ਬੇਚੈਨੀ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਥਿਰਤਾ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਝਲਕ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਬਾਹਰੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਦਮੀਆਂ, ਔਰਤ, ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਤਾਰੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਚਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਕੱਦ-ਕਾਠੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਆਨਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਗੇਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਚੇ ਚੁੱਕੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਲਾਲਟੈਣ ਫੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਲਾਲਟੈਣ ਬੁੜੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ, ਬਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਅ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਫੈਲ ਕੇ ਦਮ ਤੌੜਦੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਵੀ ਤੁਰੀ ਜਾਣਾ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੁਖਦਾਈ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਲਾਲਟੈਣ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰੇ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਰਾਹ ਦਸੇਰੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਲੋਅ ਦੀ ਮਾਤਚੂ ਜਿਹੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕੀ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਉੱਜਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸੰਗਿਆ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇ ਪਿੱਛਿਓਂ ਇਕ ਹੋਰ ਹੱਥ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਡੰਡਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਡੰਗਰ ਵੀ ਹਨ। ਡੰਗਰਾਂ ਤੋਂ ਉਹਲੇ ਪਾਸੇ ਔਰਤ ਦਾ ਆਕਾਰ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚਿੱਤਰਿਆ।

ਏਨੀ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਸੰਗ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ। ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੇ ਸੰਕਟ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਤਾਂ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਵਿੰਡਬਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ। ਮਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਝੁਕਾਅ ਅਤਿ ਸਨੇਹ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਛੋਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਂ-ਬੱਚੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਵਾਦ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੇਂਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਘਰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੋਚਿਆ- ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਚਨਚੇਤ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਧਰਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਵਿਛੋੜਾ ਬੋੜੂ-ਚਿਰਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਵੱਲ ਪਰਤ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੋ ਹੱਥ ਆਇਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਉਹ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਤੁਰੇ ਸਨ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਸ ਜੇ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹੈ।

ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਚਿੱਤਰ ਰਚਨਾ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ। ਘਰਾਂ ਨੂੰ

ਅਸਲ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੇਂਟਿੰਗ ਵਿਚ ਦਿਸ ਰਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕੁੱਛੜ ਬੱਚਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਦਰਮਿਆਨੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਫੜੀ ਕੁੜੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੂੰਹ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਰਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰੰਤਰ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਰਹੀ ਪੀੜ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਬਾਲਕ ਉੱਜਲਵੰਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁੱਤਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੋਟਿਫ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅੰਗ? ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੀ ਅੰਗ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਆਕਾਰ ਚਿੱਤਰੇ ਦੀ ਵਧੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਸੀ।

ਡੰਗਰਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਇਕ ਸ਼ਖਸ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉਪਰ ਬੈਠਾ ਇਕ ਬੱਚਾ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੇ ਆਕਾਰ ਸਿਰ ਵੱਡਾ ਬਰਤਨ ਨਜ਼ਰੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੇਂਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਕਿਰਦਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਪਾਸਾਰ ਕੁੱਛੜ ਚੁੱਕੇ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਲੈ

ਵਣਜਾਰਾ

ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਵਣਜਾਰਾ ਚੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਝੋਲਾ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਝੋਲੇ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀਆਂ ਚੁੜੀਆਂ ਲਿਸ਼ਕਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਵਣਜਾਰੇ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁਕ ਮਾਰੀ, "ਚੁੜੀਆਂ ਚੜਾ ਲਓ ਭਾਈ..."

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਨਿੰਦੀ ਦੀ ਭਾਬੀ ਵੀ ਉਥੇ ਆ ਗਈ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ, ਨੀ ਆ ਜਾ ਪਈ ਚੁੜੀਆਂ ਚੜਾਈਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਣਜਾਰੇ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਤੇ ਵਣਜਾਰਾ ਝੋਲੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੱਢ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀਆਂ ਚੁੜੀਆਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਨਿੰਦੀ ਵਣਜਾਰੇ ਦਾ ਝੋਲਾ ਫਰੋਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਚੁੜੀਆਂ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਦੀ ਭਾਬੀ ਨੇ ਹਰੀਆਂ ਚੁੜੀਆਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ, ਵਣਜਾਰਾ ਉਹਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਚੁੜੀਆਂ ਚੜਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਚੁੜੀਆਂ ਬੋਹੱਦ ਸੋਹਣੀਆਂ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਨਿੰਦੀ ਨੇ ਨੀਲੀਆਂ ਚੁੜੀਆਂ ਪਸੰਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਤੇ ਵਣਜਾਰੇ ਅੱਗੇ ਬਾਂਹ ਕਰ ਚੁੜੀਆਂ ਚੜਾਉਣ ਲਈ ਆਖਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਨਿੰਦੀ ਦਾ ਮੰਗਣਾ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਾਲੀ

ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਨਾਮ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਣਜਾਰੇ ਨੇ ਦੋ-ਦੋ, ਚਾਰ-ਚਾਰ ਕਰਕੇ ਚੁੜੀਆਂ ਚੜਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਨਿੰਦੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਚੁੜੀਆਂ ਜਰਾ ਤੰਗ ਸਨ। ਵਣਜਾਰਾ ਨਿੰਦੀ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨੂੰ ਮਸਲ ਕੇ ਚੁੜੀਆਂ ਚੜਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਤਦ ਨਿੰਦੀ ਦੇ ਮਨ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਜੇ ਭਲਾ ਚੁੜੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਟੁੱਟ ਪਵੇ, ਤਾਂ? ਉਸ ਦੇ ਕਲੋਜੇ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਾ। ਹਾਏ ਕਿੰਨਾ ਮਾੜਾ ਸ਼ਗਨ ਹੈ। 'ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਮਾੜਾ ਖਿਆਲ ਕਿਉਂ ਆਇਆ?' ਅਤੇ ਉਹ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰ ਭਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਵਣਜਾਰੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਾਣੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਉਹ ਉਥੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਤਦ ਉਸ ਆਖਿਆ, ਸਾਈਆਂ! ਮੇਰਾ ਮੰਗੋਤਰ ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵੇ, ਲੱਖ ਸੁ ਵਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਤੇ ਰਾਤ ਭਰ ਨਿੰਦੀ ਚੁੜੀਆਂ ਲੱਦੀ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਪਲੇਸਦੀ ਚੰਨ-ਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਾਲੀ ਨੂੰ ਭਾਲਦੀ ਰਹੀ।

-ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 91-88724-60836

ਸਾਡੇ ਘਰ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਝੰਜਰਾਂ ਕਾਫੀ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਇਆ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਫਸਲ ਵੇਚਣ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕੁੰਨਾ ਲੈ ਆਇਆ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਦਾ ਪਾਇਆ ਪਾਣੀ ਆਥਣ ਤੀਕ ਠੰਢਾ ਰਹਿੰਦਾ। (ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਕੁੰਨੇ ਮੈਂ ਫੌਜੀਆਂ ਕੋਲ ਉਦੋਂ ਦੇਖੇ, ਜਦੋਂ ਫੌਜੀ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲੇ ਆਣ ਕੇ ਤੰਬੂ ਗੱਡਦੇ ਤੇ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਦੇ) ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਝੰਜਰਾਂ ਘਰੋਂ ਸਵੇਰੇ ਖੋੜ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਆਥਣੇ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਤਾਇਆ ਤੇ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਰਾਹ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਟਾਂਵੇ-ਟਾਂਵੇ ਨਲਕਿਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਤੋਂ ਭਰ ਲਿਆਉਂਦੇ। ਦਾਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੰਜਰਾਂ 'ਚੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗੜਬੀ ਭਰ ਕੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਰੱਖ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਦੋ ਦਿਨ ਉਹਦੀ ਗੜਬੀ 'ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮੁੱਕਦਾ। ਆਥਣੇ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਖੂਹੀ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਖਿੱਚ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦਾ। ਬੁੜ੍ਹੀਆਂ ਮੰਜੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਕੇ ਉਤੇ ਚਾਦਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਹਲਾ ਕਰ ਕੇ ਨਹਾਉਂਦੀਆਂ। ਗੁਸਲਖਾਨੇ ਕਦੋਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ! ਬੰਦੇ ਤੇ ਤ ਪਰਨਾ ਵਲ ਕੇ ਕੱਚੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਨਹਾਉਂਦੇ, ਦੋ ਕਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਮੰਜੇ ਡਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂਵੇਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਛਿੜਕਾਓ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਉਸੇ ਛਿੜਕਾਓ 'ਤੇ ਇਕਸਾਰ ਮੰਜੇ ਡਾਹੇ ਜਾਂਦੇ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸੌਂਦੇ। ਪੇਂਡੂ ਲੋਕ ਵੇਲੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਾਢੇ ਕੁ ਸੱਤ ਵਜਦੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਮੰਜੇ ਮੱਲ ਲੈਂਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਵੀ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੀਟ 'ਚ ਕੜਕੀ ਵੱਜਣ ਤੇ ਬੋਲਦਾ ਦਾ ਡੱਟ ਪੱਟਣ ਕਾਰਨ ਵੀ, ਲੇਟ ਵੱਧ

ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਬੇਤਰਤੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਠ ਵਜੇ ਤੀਕ ਹੁੰਦੇ।
 ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਕੁੱਕੜਾਂ ਦੇ ਬਾਂਗਾਂ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਜਾਗ ਜਾਂਦਾ। ਕੁੱਕੜ ਜਿਵੇਂ ਜਿਦ-ਜਿਦ ਕੇ ਬਾਂਗਾਂ

ਵੱਡੀ ਪਰਾਤ ਵਿਚ ਆਟਾ ਗੁੰਨਣ ਲਗਦੀ। ਮਾਂ ਤੇ ਭੂਆ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਵਧੇਰੇ ਕਰ ਕੇ ਤਾਇਆ ਹੀ ਕਢਦਾ। ਮੇਰੇ ਪਿਓ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪਸ਼ੂ ਨਹੀਂ ਚੋਏ।

ਚਟਣੀ ਰਗੜਦੀ ਪੱਥਰ ਦੇ ਕੁੰਡੇ 'ਚ ਘੋਟਣਾ ਖੜਕਾਉਂਦੀ। ਮੱਖਣ ਤੇ ਦਹੀਂ ਨਾਲ ਚੌਕੇ 'ਚ ਕੁੱਜੇ ਭਰੇ ਪਏ ਹੁੰਦੇ।

ਤਾਇਆ ਦੂਜੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਖੇਤੋਂ ਪ੍ਰਦਨਾ ਲਿਆਉਂਦਾ। ਖਾਲ ਦੀ ਵੱਟ 'ਤੇ ਦੂਰ ਤੀਕ ਪ੍ਰਦਨਾ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਤੋੜ ਕੇ ਲਿਜਾਂਦੇ। ਖੇਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਹਫਤੇ 'ਚ ਚਟਣੀ ਦੇ ਵਾਰ ਬਣਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਮੁਕਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਵਧ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਦਾਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟੋਰੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾ, ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਭਾਂਡਾ ਢਕ ਕੇ ਕਟੋਰੇ 'ਚ ਧਰ ਦਿੰਦੀ। ਇਉਂ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੀ, ਜੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਆ ਜਾਂਦੀ।

ਮੈਂ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਨਿੱਕਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਦਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਚੁੱਲ੍ਹੇ-ਚੌਕੇ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸੰਜਮ, ਸੁੱਚਤਾ ਤੇ ਕਰੀਨੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੇ ਪਰੋਸਣ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਧਰਦਾ ਸਾਂ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦਾਦੀ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਬੋਹੱਦ ਪਿਆਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। (ਅੱਜ ਵੀ ਦਾਦੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚੋਂ ਛੁਟਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਆਪਣਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤਿਆਰ

ਦਿੰਦੇ। ਸਾਰੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੰਮੀਂ ਜੁਟ ਜਾਂਦੇ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਸਾਡੇ ਘਰ ਕੋਈ ਜੀਅ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਅਹੁ ਕਰ, ਤੂੰ ਆਹ ਕਰ। ਸਭ ਦੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਨਿਤਾ-ਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਪੱਕੇ ਸਨ। ਚਾਹ ਧਰ ਹਟਣ ਪਿਛੋਂ ਦਾਦੀ ਪਿੱਤਲ ਦੀ

ਪੁੱਧ ਚੜ੍ਹਦੀ ਤੀਕ ਗੋਹਾ-ਕੂੜਾ ਰੂੜੀਆਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਵੱਡੀ ਤਵੀ ਤਪਣ ਲਗਦੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਮਾਂ ਤੇ ਭੂਆ ਲਾਹੁੰਦੀਆਂ। ਕੇਤ ਵਾਸਤੇ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਵਿਚੇ ਲਾਹੀ ਜਾਂਦੀ। ਰੋਟੀ ਦਾ ਅਕਾਰ ਬਾਲੀ ਜਿੰਡਾ ਹੁੰਦਾ। ਦਾਦੀ

ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨੇ

ਨਿਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ
 ਫੋਨ: 91-94174-21700

ਕਰਦਿਆਂ ਉਹੋ ਗੁਣ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਮੂਹਰੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ)।
 ਗਰਮੀਂ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂਦੀ। ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਹੁੰਦੇ। ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਸਾਂ, ਦਾਦੀ ਤੇ ਮਾਂ ਰਲ ਕੇ ਤੰਦੂਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਨਿਰੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਹੀ ਸੀ। ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਤੂੜੀ ਦੀ ਰੀਣ ਰਲਾ ਕੇ ਗੁੰਨੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਰਦੀਆਂ 'ਚ ਅੱਗ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਲੀ, ਅੰਗੀਠੀ, ਦੁੱਧ ਤੇ ਦਾਲ ਰਿੰਨੁਣ ਲਈ ਹਾਰਾ ਤੇ ਹਾਰੀ, ਇਹ ਸਭ ਦਾਦੀ ਤੇ ਮਾਂ ਘਰੇ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ।
 ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਪੀਣੇ ਸਾਰ ਅਸੀਂ ਨਿੱਕੇ-ਨਿਠਾਣੇ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਰੂੜੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾਉਂਦੇ ਤੇ ਉਵੇਂ ਕੱਛੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਫੜ੍ਹੀ ਘਰ ਆ ਵੜਦੇ। ਵੱਡੇ ਬੰਦੇ ਖੇਤੀ ਤੇ ਬੁੜ੍ਹੀਆਂ ਮੂੰਹ ਹਨੇਰੇ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾ ਆਉਂਦੀਆਂ।

ਭਰ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਕਰੀਬ ਉਨੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ 1986 ਦੇ ਸਾਕਾ ਨਕੋਦਰ 'ਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। 54 ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਵੀਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਤਾ ਬਲਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਮੁਹੇਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਨਾਨੀ ਬੀਬੀ

ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਿੱਤਰਾਂ

ਚਰਨ ਕੌਰ, ਗਿਆਨੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਹਾਲੋ (ਜਥੇਦਾਰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ) ਦੀ ਜੁੜਵਾਂ ਭੈਣ ਸਨ।
 ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਵੀਰ ਦੇ ਜਮਾਤੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਵੀਰ ਰਵਿੰਦਰ ਦੇ ਚਰਿਤ੍ਰ, ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਇਹ ਚਿੱਤਰ ਚਿੱਤਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੋਮਲ ਦਿਲ, ਮਿਲਾਪਤਾ, ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਣਖੀ, ਧਰਮੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਭਿੰਨੀ ਰੂਹ ਸਨ।
 ਵੀਰ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚਾਅ ਸੀ, ਕੇਸਰੀ ਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਨੀਲਾ ਰੰਗ ਉਸ ਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਗਵਾਂਢੀ, ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋਂ ਸਨ, ਨੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਬਿੰਦੇ' ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੰਗ ਦੀ ਪੱਗ ਬੰਨ ਲਿਆ ਕਰ, ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇਹ ਪੱਗਾਂ ਤੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਹੋਣਾ। ਵੀਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮੁਹਾਲੋ ਬਿਨਾ

ਵੀਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਨ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਵਾਂਢੀ ਛੋਟੇ ਵੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਜੋ ਰੇਲਵੇ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਵੀਰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵੀਰ ਦੇ ਜਨਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।
 ਪਿੰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁੜੀ, ਜੋ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਇੱਕ ਟੈਂਪੂ ਵਿਚ ਲਿੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਨਕੋਦਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਜੋ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵੀਰ ਰਵਿੰਦਰ ਵੀ ਟੈਂਪੂ ਵਿਚ ਸੀ, ਸਾਇਦ ਕਾਲਜ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਝਗੜਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਉਲਟਾ ਆਪਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੇ ਚਪੇੜ ਜੜ ਦਿੱਤੀ। ਵੀਰ ਨੇ ਟੈਂਪੂ ਰਕਵਾ ਕੇ ਐਸਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਪਿੰਡੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਭੈਣ 'ਤੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੱਡ ਬੀੜੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਜਮਨੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਵੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਦੇ, ਰਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਧੀ ਜਾਣ

(ਖੱਬੇ) ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਰਿਬਨ ਬ੍ਰੋਚ ਗੁਰਮਤਿ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕੈਂਪ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ

ਕੇ ਭੈਣ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ।
 ਵੀਰ, ਜੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਣਨਾ ਲੋਚਦਾ ਸੀ, ਸਕੂਲ ਤੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਇੱਕ 'ਮਾਡਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ' ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦਾ ਖਿਡਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ।
 ਵੀਰ ਨੇ 1984 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਤਖਤ

ਸੁਰਧਾਂਜਲੀ

'ਸਤਿਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਦਾ ਜਾਪੁ ਲਿਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਿਤਾ ਬਾਪੂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰੇ।
 ਇੱਕ ਰੌਚਕ ਤੱਥ: ਵੀਰ ਦੇ ਸਾਇੰਸ ਅਧਿਆਪਿਕ ਗੁਰ-ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਾਸਟਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਪਾਪਾ 'ਬਿੰਦੇ' ਭਾਅ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੋਣਾ।" ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕਿਉਂ?" ਗੁਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ।"
 ਵੀਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਤਾਂ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਦੀ। ਸਾਡੀ ਗਵਾਂਢਣ, ਜੋ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਚਾਚੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ, ਨੇ ਦੱਸਣਾ ਕਿ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਬਿੰਦੇ' ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਕੀ ਕਰਨਾ? ਤਾਂ ਵੀਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, "ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ।" ਚਾਚੀ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਤੂੰ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਵੀਰ ਜੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੀਰ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਵੀ ਤਾਂ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ 'ਚ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਗਏ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਹੇ ਬੋਲ ਕਮਾ ਗਿਆ।
 ਮਾਣ ਹੈ ਵੱਡੇ ਵੀਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਕੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ ਗੋਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ!

ਕਰੋਨਾ ਜਲੂਸ

ਵਕਤ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸੀ; ਮੱਧਯੁੱਗ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਾਕਮ, ਕਰੋਨਾ 'ਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਲੋਅ ਸੁੱਟਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਘੁਮਾਈ, ਸਿਰ ਉਪਰ ਤਣੇ ਝੂਠੇ ਅਸਮਾਨ ਹੇਠਾਂ ਢੁਹੇ 'ਤੇ ਨੇਹੇ ਦਾ ਪਰਬਤ ਉਠਾਈ, ਉਹਦੀ ਜ਼ਬਾਨ 'ਤੇ ਬਹਿ ਜਹਾਲਤ ਖਿਲ੍ਹੀ ਉਡਾਉਂਦੀ, ਨੇਹ-ਪਰਬਤ ਬੈਠੀ ਕਰੋਨਾ ਵੱਲ ਨੂੰ, "ਉਸਟੈਂਡਾ ਫਲੂ!"
 ਕੁਝ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਸੀ, ਉਡਦੀ ਖਿਲ੍ਹੀ ਨੇਹ-ਪਰਬਤ ਦੀ ਚੋਟੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਵਿਛੀ ਨਦੀ ਦਾ ਰੂਪ ਵਟਾ ਕੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਤੱਕ ਖਾਬ ਨਦੀ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਕੁੱਦ ਪਈ ਛਲਾਂਗ ਲਗਾ ਕੇ। ਛਲ ਛਲ ਵਗਦੀ ਕਰੋਨਾ ਨਾਲ ਭਰੀ ਨਦੀ

ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਪਰਬਤੋਂ ਉਤਰਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ, ਪੱਬਾਂ, ਮੇਲਿਆਂ ਧਰਮਾਂ, ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਭੀੜਾਂ ਦੇ ਝਮੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਵਿਛਦੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਬਾਹਾਂ ਨਹਿਰਾਂ ਬਣ ਨੱਚਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਤਾਈਂ ਨਦੀ ਵਰਤਾਉਂਦੀਆਂ ਹੱਥ-ਮਿਲਾਈਆਂ, ਜੱਫੀਆਂ, ਗੱਪਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਸੰਗ, ਭੀੜਾਂ ਹੱਥੀਂ ਵੱਜਦੇ ਟੱਲਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸੰਗ, ਹੱਥੋ-ਹੱਥੀਂ, ਮੂੰਹੋ-ਮੂੰਹੀਂ, ਸਾਹੋ-ਸਾਹੀਂ ਵਰਤਦੀ ਕਰੋਨਾ ਭੋਰਾ ਭੋਰਾ ਦੂਹੋ-ਦੂਹ।
 ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਵਗਦੀ ਮੋਈ ਬਾਹਰ ਗਈ ਵਰਤਾਈ ਕਰੋਨਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਸੈਲ ਨਾਲ ਲਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਿਉਣ ਦੀ ਕਸਮ ਉਠਾਈ ਕਰੋਨਾ।

ਕਰੋਨਾ ਸੰਗ ਵਿਆਹੇ ਸੈਲ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਜੰਮਣ-ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ, ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰੋਨਾ ਦੀਆਂ ਉਪਜਾਉਂਦੇ, ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਯੁੱਗੇ ਯੁੱਗੇ, ਪੀੜ੍ਹੀਓਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਾਣਦੀ ਕਰੋਨਾ ਅਸੀਸਾਂ ਦੇ ਦੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ।
 ਕੁਝ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ, ਲੋਕੀ ਦੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭੀੜ, ਉਪਰ ਲਟਕਦੇ ਖਿਲਾਅ ਵਿਚ ਸੁੱਕੀਆਂ ਲਾਲ ਮਿਰਚਾਂ ਛਿੜਕ ਰਹੀ ਜਿਉਂ ਹਰ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨਾਲ ਬੱਧੀਆਂ ਮਕਾਣਾਂ ਦੀ ਪੀੜ।
 ਕੁਝ ਕਦਮ ਹੋਰ ਪਿੱਛੇ, ਕੰਮਾਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ, ਪੱਬਾਂ ਨੂੰ ਵੱਜਦੇ ਕਰੋਨਾ ਜੰਦਰੇ, ਮਨੁੱਖੀ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ

ਮੂੰਹ-ਨੱਕ ਢਕਦੇ ਨਕਾਬ, ਛੋ-ਛੁੱਟੀ ਸਮਾਜਕ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਨਕਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਟਟੋਲ ਰਹੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਬੱਲੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਜਨਾਬ, ਰੂਹੋ-ਰੂਹ।
 ਮਗਰੇ ਮਗਰ, ਮਨੁੱਖੀ-ਲੁੱਟ ਦੇ ਪਰਬਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਸੁੱਕਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਨਦੀ, ਇਸ ਸੇਕੇ ਤੋਂ ਨਾਲ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੀ ਵਸਦੇ ਧਨੀ। ਖੜਕਣ ਲੱਗੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਜੋ ਧਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਹਾਕਮ ਨਾਲ, ਹਾਕਮ ਦੇ ਦਰ ਕੁੱਟਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਰੋਂ ਉਠਿਆ ਕੋਈ ਭੁਚਾਲ।
 ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਸਭ ਜੰਦਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਾਕਮ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੱਥੋ-ਹੱਥੀਂ, ਪੱਬੋ-ਪੱਬੀਂ ਕਰੋਨਾ ਨੱਚੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ।

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

ਕੁਝ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ, ਲੱਖੋਂ ਵੱਧ ਮਨੁੱਖੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉਪਰਲਾ, ਹਾਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਅ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੰਗ ਭਰਿਆ ਖਲਾਅ।
 ਮਗਰੇ ਮਗਰ, ਕਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆਂ ਦੇ ਨੱਚਦੇ ਗਾਉਂਦੇ, ਵੇਲਕੀਆਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਸੁਕਰੀਏ, ਰੂ-ਬਰੂਹ।
 ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ, ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਗਰੀ ਲਗਾਈ ਲੱਗਤਾਉਂਦੀਆਂ ਢੀਚਕ ਮਾਰ ਚੱਲਦੀਆਂ ਚਲੋ-ਚਲਾਈ ਬਚ ਗਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਧੂਹੋ-ਧੂਹ!
-ਸੁਖਪਾਲ ਸੰਘੋੜਾ
 dr.sukhpal.sanghera@gmail.com

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਖਿੜਕੀ: ਵ੍ਹਾਈਟ ਬੈਲੂਨ

ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਸਿਨੇਮਾ

ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ

ਫੋਨ: +91-98554-04330

ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਇਸ ਕਾਲਮ ਰਾਹੀਂ ਸੰਸਾਰ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਬਾਰੇ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਰਾਨ ਦੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਜਫਰ ਪਨਾਹੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਵ੍ਹਾਈਟ ਬੈਲੂਨ’ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਫਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਉਤੇ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਸ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਅੱਖ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਸੰਸਾਰ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
-ਸੰਪਾਦਕ

ਹੈ ਪਰ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਰੂਹਦਾਰੀ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।
ਬਹੁਰਹਾਲ, ਜਫਰ ਪਨਾਹੀ ਦੀ ਫਲਮ ‘ਵ੍ਹਾਈਟ ਬੈਲੂਨ’ ਦਾ ਸਕਰੀਨ ਪਲੇਅ ਅੱਬਾਸ ਕਫਿਰੋਸਤਮੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੀ ਛਾਪ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਫਿਕਸ ਫਰੇਮਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੈਨ

ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਿਲਮਾਂ - ਅੱਬਾਸ ਕਫਿਰੋਸਤਮੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਵੇਅਰ ਇਜ਼ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਹਾਊਸ’, ਮਾਜਿਦ ਮਜੀਦੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਦਿ ਚਿਲਡਰਨ ਆਫ ਪੈਰਾਡਾਈਸ’ ਅਤੇ ਜਫਰ ਪਨਾਹੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਮਿਰਰ’ ਹਨ।
ਫਿਲਮ ‘ਵ੍ਹਾਈਟ ਬੈਲੂਨ’ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਤਹਿਰਾਨ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਜਸਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ

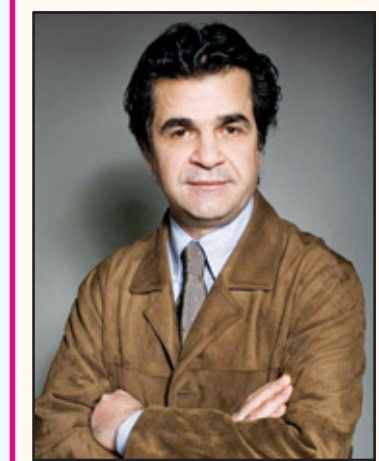
ਨੋਟ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਜ਼ੀਆ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰ, ਮੱਛੀਆਂ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਵੱਲ ਦੌੜਦੀ ਹੈ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਸਪੇਰਿਆਂ ਦੀ ਬੀਨ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਡਰੀ ਪਰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜਨ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੰਜ ਸੌ ਦਾ ਨੋਟ ਸਪੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਪੇਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨੋਟ ਬਚਾ ਕੇ ਦੁਕਾਨ ਵੱਲ ਨੱਸਦੀ ਹੈ।

ਮੌਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੁਕਾਨਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਰਾਹੀਂ ਰਜ਼ੀਆ ਵਾਂਗ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਹੁਣ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਭੁਕਾਨਾ ਬਚਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਡੰਡੀ ‘ਤੇ ਗੁੰਦ ਲਗਾ ਕੇ ਉਹ ਡਿਗਿਆ ਨੋਟ ਖਿੱਚਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਫਿਲਮ ਦੇਖਦਿਆਂ ਰੇਡੀਓ ‘ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਗਲੀਆਂ-ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਥੇ ਵਿਚਰਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਰਾਹੀਂ ‘ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ’ ਨੂੰ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਪਰਦੇ ‘ਤੇ ਲਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕੁਝ ਕੁ ਨੁਕਤੇ ਬਦੇ-ਬਦੀ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ:
ਰਜ਼ੀਆ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੱਛੀ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮੱਛੀਆਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਤਲਾਬ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੱਛੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ‘ਪਤਲੀਆਂ’ ਤੇ ‘ਆਲਸੀ’ ਹਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਦਿਆਲੂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਬੇਵਸੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਜਫਰ ਪਨਾਹੀ ਨੇ ਕੈਮਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸਿਰਜੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਦੇਖਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹਾਂ ਪਰ ਸਮਝਦੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਲਾਲਚ, ਫਰੇਬ, ਝੂਠ ਅਤੇ ਫੋਕੀ ਹਮਦਰਦੀ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਦਦ ‘ਤੇ ਆਏ ਉਸ ਅਣਜਾਣ ਅਫਗਾਨ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਫਿਲਮ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ; ਐਪਰ ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦਾ ਗੁਬਾਰਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿਉਹਾਰੀ ਜਗਮਗ ਨਾਲ ਭਰੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦਰਸ਼ਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੇ, ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ, ਕਿਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਗਲੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਣਿਆ ਕਦੇ ਨਹੀਂ।

ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਜਫਰ ਪਨਾਹੀ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਵ੍ਹਾਈਟ ਬੈਲੂਨ’ ਦਾ ਟ੍ਰਿਲਰ।

ਸ਼ਾਟ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਤਹਿਰਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਫਿਲਮਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਤਰਜ਼-ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਛੋਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਫਿਲਮ ‘ਵ੍ਹਾਈਟ ਬੈਲੂਨ’ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦੀ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਰਜ਼ੀਆ ਦਾ ਅਭਿਨੈ ਈਦਾ ਮੁਹੰਮਦਕਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਅਲੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਮੋਹਸਿਨ ਕਾਫਿਲੀ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ‘ਸਾਦਗੀ’ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਫਰ ਪਨਾਹੀ ਅਤੇ ਅੱਬਾਸ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੱਟੜ ਮੁੱਲਿਆਂ ਨੇ ‘ਦੀਨ-ਇਮਾਨ’ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਉਪਰ ਲਗਾਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰ

ਹਨ। ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਰਜ਼ੀਆ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਵੀਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਮੌਲਣ ਦਾ ਮੌਸਮ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੱਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਖਾਣੇ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਸਜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਚ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਤੈਰਦੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੱਛੀ ਇਸ ਜਸਨ ਦੀ ਜਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਤੈਰਦੀ ਮੱਛੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਰਜ਼ੀਆ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੱਛੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਰਲੋਮੱਛੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਵਾਹ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੀ। ਦੁਪਹਿਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਅਗਲੇ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਰਜ਼ੀਆ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੀ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਜ਼ੀਆ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੱਛੀ ਵਾਲਾ ਕੱਚ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਬਚਿਆ ਪੰਜ ਸੌ ਦਾ ਆਖਰੀ

ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸ ਦੀ ਕਾਹਲ ਕਾਰਨ ਉਹ ਨੋਟ ਬੰਦ ਪਈ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਗਟਰ ਵਿਚ ਜਾ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਉਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਉਹ ਨੋਟ ਬੱਲੇ ਪਿਆ ਨਜ਼ਰ ਤਾਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਭੀੜੀਆਂ ਗਰਿੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੱਥ ਨਾ ਲੰਘਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਢੱਕਣ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਲੀ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਲੀ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਰੋ ਰਹੀ ਭੈਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਉਹ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਰਜ਼ੀਆ ਅਤੇ ਅਲੀ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਫੌਜੀ ਜਵਾਨ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਰਜ਼ੀਆ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸੇ ਤੇ ਖਦਸੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗਿਓ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਈਕਲ ਉਤੇ ਗਾ ਰਿਹਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਭੁਕਾਨੇ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਅਫਗਾਨ ਬੱਚਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ

ਪੁਰਾਣੇ ਵਕਤਾਂ ਵਿਚ ਮਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦਰ ਲਈ ਡਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ: ਲਾਡਲੇ ਸੌਂ ਜਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ‘ਗੱਬਰ’ ਜਾਂ ‘ਜੱਗਾ ਡਾਕੂ’ ਫੜ ਲਵੇਗਾ ਪਰ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮੀ ਡਾਕੂਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਭੂਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਜਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸਾਰੇ ਉਮਰ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚ ਮਾਨਸਿਕ ਡਰ ਫੈਲਾਇਆ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਫੈਲਣ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਠਹਿਰ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਟੂਡੀਓਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ

ਡੀਮ ਰਾਜ ਗਰਗ
ਫੋਨ: +91-98765-45157

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਲੜੀਵਾਰ ਸਰਕਟ ਏ.ਐਮ.ਸੀ., ਰੀਗਲ, ਲੈਂਡਮਾਰਕ ਥੀਏਟਰ, ਸਿਨੇਪਲੈਕਸ ਓਡੀਓਨ ਅਤੇ ਅਲਾਮੋ ਡਰਾਫਟਹਾਊਸ ਨੇ 17 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ 3000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਥੀਏਟਰ ਅਤੇ ਸਕਰੀਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।
ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 25 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਸਖਤ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਮਨੋਰੰਜਨ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਸਭ ਕੁਝ ਬੰਦ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੂਰਾ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਸੁਨਸਾਨ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸੈਟ, ਬੰਦ ਸਿਨੇਮਾਘਰਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ‘ਤੇ ਮਾਰੂ ਸੱਟ

ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਡਾਇਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਰੀਆਵੰਸ਼ੀ, ਸੰਦੀਪ ਔਰ ਪਿੱਕੀ ਫਰਾਰ, ਹਾਥੀ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ, 83 ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
ਅਸਲ ਵਿਚ, ਕਰੋਨਾ ਦਾ ਫਰਕ/ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਦੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵੈਸਟਰਨ ਇੰਡੀਅਨ ਸਿਨੇ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਫਿਲਮ ਐਂਡ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਫਿਲਮੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਫਿਲਮਾਂ, ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅ ਅਤੇ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਰੋਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਬਾਲਾਜੀ ਮੋਸ਼ਨ ਪਿਕਚਰਜ਼, ਧਰਮਾ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਯਸ਼ ਰਾਜ ਫਿਲਮਜ਼ ਵਰਗੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਤਪਾਦਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

183 ਅਰਬ ਰੁਪਏ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਵਿਸ਼ਾਣੂ ਫੈਲਣ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਡਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਝਟਕੇ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਨਹੀਂ, ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣਾ ਅਹਿਮਕਾਨਾ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਾਂਗ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਗਿਰਾਵਟ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ

ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਉਭਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗੇਗੀ।
ਸਿਰਫ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਰੋਨਾ

ਵਾਇਰਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਉਦਯੋਗ ‘ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਖੇਤਰੀ ਸਿਨੇਮਾ, ਖਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਤਾਂ ਚੂਰ-ਚੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਵੱਡੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿਅਰਥ ਗਏ ਹਨ। ‘ਗਲਵਕਤੀ’, ‘ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ’, ‘ਗੋਲ ਗੱਪੇ’, ‘ਕਬੂਤਰ’, ‘ਜੱਗਾ 7/51’ ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ‘ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ, ਚੀਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਵਰਗੀਆਂ ਤਬਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕਾਲੀ ਹਨੇਰੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੂਨੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 14 ਲੱਖ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਸਰਬਨਾਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, 1943 ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਵੱਖਰੇ ਮੁਲਕ ਲਈ ਅਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਨਸਲੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਨੂਰਜਹਾਂ, ਮਨੋਰਮਾ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਦ ਬੇਗਮ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। 1943 ਤੋਂ 1946 ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਫਿਲਮਾਂ ਨਿਖੇੜ੍ਹ (1943), ਕੋਇਲ (1944), ਗੁਲ ਬਲੋਚ (1945) ਅਤੇ ਕਮਲੀ (1946), ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ

ਨਵੇਂ ਫਿਲਮਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸਨ। 1947 ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। 1942 ਵਿਚ ਸਤੀਸ਼ ਬੱਤਰਾ ਨੇ ‘ਗੁਲ ਬਲੋਚ’ (1945) ਬਣਾਉਣੀ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਵੰਬਰ 1943 ਵਿਚ ਸਤੀਸ਼ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਐਡੀਟਿੰਗ ਟੇਬਲ ‘ਤੇ ਪਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਦੇ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਗੁਲ ਜ਼ਮਾਨ ਵੱਲ ਖਿਸਕ ਗਈ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਭੇਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਕਮਲੀ (1946) ਵਿਚ ਅਮਰਨਾਥ ਅਤੇ ਰਾਣੀ ਕਿਰਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੀਡ-ਜੋੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਆਖਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਸੀ।

1947 ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਾਤਕ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੂਨੀ ਵੰਡ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਨਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲਾ ਭਿਆਨਕ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ‘ਭੂਤੀਆ ਸ਼ਹਿਰ’ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਟਵਾਰੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸਕਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿਨੇਮੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਨੇਮਾਘਰਾਂ, ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਵੰਡ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਤਨ ਸਿਨੇਮਾ ਅਜੇ ਨਵਾਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਇਸ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਆਂ ਦੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਗਰੋਂ ਲਾਹੌਰ, ਕਰਾਚੀ ਅਤੇ ਢਾਕਾ ਦੇ ਸੀਲਬੰਦ ਸਿਨੇਮਾਘਰ ਮੁਸਲਿਮ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।
(ਚੱਲਦਾ)

XPressCargo

Tel.: 317-426-5410

Ext 311 or 340

Cell : 317-701-4230

Fax : 317-308-6424

Pay Every Week

Single upto 42 Cent + Team Upto 50 Cent

100% OWNER OPERATOR COMPANY

IN TO MI BACK TO IN OR IN TO OH TO LOUISVILLE KY/BOWLING KY BACK TO IN (EVERYDAY HOME)

ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੱਕੇ ਰੀਫਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਵੈਨ ਦੇ ਲੋਡ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਡ Same Location ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

- ਫਿਊਲ ਐਡਵਾਂਸ ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ
- ਸਾਰੇ ਲੰਪਰ ਫੀਸ ਕੰਪਨੀ ਪੇ ਕਰੇਗੀ ।
- ਟਰੱਕ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ
- ਟਰੱਕ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡੈਮੇਜ ਇੰਸੂਰੈਂਸ
- ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਰੈਂਟਲ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ਟਾਇਰਾਂ ਅਤੇ Oil Change ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਉਂਟ

ਅਸੀਂ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਟੈਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

CA >> IN, OH, KY, PA, MD, VA
IN >> KS, TN, WI, MI, KY, IL, GA

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੱਕ ਪੱਕੇ ਲੋਡ ਹਨ

ਅਸੀਂ 2016 ਅਤੇ 2017 ਦੇ USED ਟਰੱਕ ਵੀ ਸੇਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Hiring Owner Operators and Drivers

ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

2330 Enterprise Park Dr., Indianapolis, IN 46218

Online Application @ www.xpresscargoinc.com

ਸਿੰਗਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋਡ ਹੈ ਵੀਕਲੀ ਹੋਮ

ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ 24/7 ਘੰਟੇ ਰਿਪੋਅਰ ਸ਼ਾਪ ਖੁੱਲੀ ਹੈ